1992.
VIII. évf. 4. (57.) szám
Ára: 65 Ft

video magazin

Erotikus Hófehérke

JFK

Teszt: Hi-fi sztereó képmagnók

OSCAR '92

SIEMENS

Kedves Olvasó!

Március utolsó napján a Magyar Televízióban is láthattuk a 64. Oscar-díj átadás ünnepélyes ceremóniáját Los Angelesből. Lehet dicsérni és szidni minden évben az Oscarral együttjáró nagy felhajtást és show-t, ám azt senki sem tagadhatja, hogy az ünnepségekből árad a filmszakma szeretete, s kiérezhető belőlük a filmiparban dolgozó emberek megbecsülése a producereken, rendezőkön, színészeken át a trükk- és hangmesterekig, látványtervezőkig.

E havi számunk jó részét az Oscar-díjnak szenteljük. Megismertetjük Önt a neves díj történetével, rendezői portrénk is egy Oscar-díjas műhöz kapcsolódik, s a magazinban megtalálja az idei kitüntetettek névsorát is. (A legjobb női főszereplő díját kiérdemelt Jodie Foster portréját pedig éppen előző számunkban olvashatta.)

A honi film- és videóforgalmazóknak köszönhetően sok Oscar-díjas film lelhető fel a tékákban. Egy már az idei díjazottak közül is kölcsönözhető (Terminator 2.), melyet idén várhatóan sorra követnek majd a többiek is, a mozibemutatókat követően.

Aggodalomra továbbra sincs semmi ok, a jövőben is akad a neves filmekből néznivalónk szeretett videókészülékünkön.

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti vezető: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme:
1027 Budapest, Csalogány u. 9–11.
Telefon: 201-0166, Telex: 22-5138
Fax: 201-1925
Kiadja a
Pergamen Rt®
Felelős kiadó:
Belán Gábor vezérigazgató
Nyomdai előkészítés:
HEPTA Grafikai Stúdió
Műszaki vezető: Maros Pál
Nyomás: Kossuth Nyomda
Fv.: Székely Károly vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a Kiadónál, bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra
HU ISSN 0237-5141

video magazin

KIRSTIE ALLEY

BŰNTETT-E,
HOGY
MEGTETTE

HÁZINYÚLRA NEM LÖVÜNK

CSAK HA TÁMAD...
(SIBLING RIVALRY)
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték

STEVE MARTIN — A gengszter
RICK MORANIS — A zsaru

Ha tetszik, ha nem
barátok lesznek
A nyugis kisvárosnak
Jól betesznek

AZ ÉN KÉK EGEM

(MY BLUE HEAVEN)
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték

Egészen új kalandok kezdődnek, amint a kisfiú visszatér képzeletének szárnyán a csodák birodalmába.

VÉGTELEN TÖRTÉNET II

AZ ÚJ FEJEZET
(THE NEVERENDING STORY II - THE NEXT CHAPTER)
Színes, szinkronizált amerikai mesefilm

VIDEO PREMIER ÁPRILIS 9.

LÖKD BE OTTHON!

Zsaru lett.
Piszkos meló...
De valakinek el kell takarítania a szemetet.

STEVEN SEAGAL

TÖRVÉNYRE TÖRVE

(OUT FOR JUSTICE)
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm

Végy egy Wall Street-i milliomost, hozzá egy gyönyörű szeretőt a belvárosból, egy hírnévre vágyó újságírót, és tereld őket egy rossz kanyarral az alvilágba... Aztán dőlj hátra és élvezd a tűzijátékot.

TOM HANKS   BRUCE WILLIS   MELANIE GRIFFITH

HIÚSÁGOK MÁGLYÁJA

(THE BONFIRE OF THE VANITIES)
Színes, szinkronizált amerikai karriertörténet

the doors

OLIVER STONE FILMJE
Színes, feliratos amerikai zenés film

ÜGYNÖKEINK:

InterFilm
1054 Bp. Steindl I. u. 6.
Tel: 111-7440

Video Nivo
1081 Bp. Köztársaság tér 10.
Tel: 113-9837

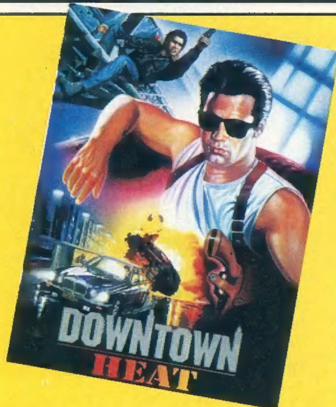
Oxi
1096 Bp. Haller u. 24.
Tel: 133-2406

S.I.COOP Kft.
1147 Bp. Lőcsey utca 12/b.
Tel: 164-2055

INTERCOM 1113 BUDAPEST, KAROLINA ÚT 65. TEL.: 186-9766 • 186 8122 • FAX: 166-6377 • TLX:22 6761

Atlas

Belvárosi hőség
(Downtown Heat)

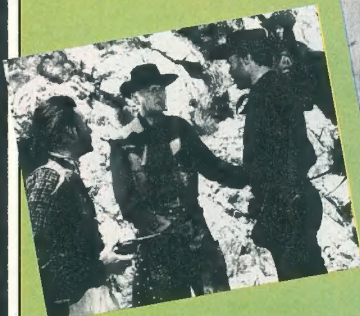
Paul, az amerikai jazz-zongorista Dél-Amerikába utazik, hogy felkutassa eltűnt feleségét. Nyomozása során útja a kontinens alvilágának központjához vezeti, ahol a korrupció, a csempészet, a gyilkosság mindennapos dolog. Paulnak egyre mélyebben kell elmerülnie e világban ahhoz, hogy nem kis veszélyek közepette érje el célját...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Mike Connors, Josephine Chaplin, Oscar Ladoire
Rendezte: Jess Franco

Killer Kid

McDow biztos életet teremtett magának és fiainak, Donnak és Larrynek a vadnyugaton. Don nyugodt természetű fickó, ám öccse, Larry annál forrófejűbb. Mivel apjuk földje kiszáradt, a két fiúnak a marhákat egy távoli tájra kell terelniük, amelyet már a gengszter Smoky Jim tart ellenőrzése alatt...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Terence Hill, Todd Martin, Peter van Eyck
Rendezte: Leopold Lahola
100 perc

K Beta Film

Atlas

Rendőri védelem alatt
(Under Police Protection)

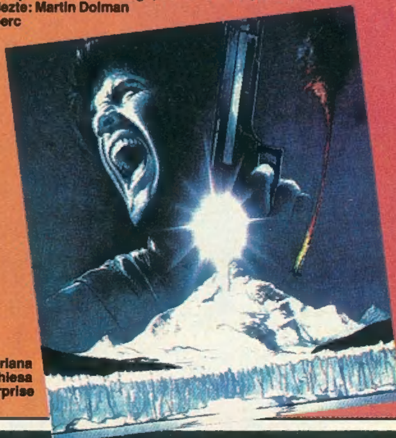
Pierre kapitány különleges ügynök azt a megbízatást kapja, hogy a szép Jacqueline életét megvédje, míg Hongkongba kíséri a lányt, aki fontos tanú Mr. Lung bírósági ügyében. Mr. Lung a város kábítószercsempész bandájának főnöke. Ám a bandafőnök is útnak indít két bérgyilkost, hogy elhallgattassa a tanút, aki korábban a szeretője volt. Eközben a hongkongi rendőrség is megbíz két zsarulányt, hogy megóvják Jacqueline életét...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Mona Lee, Sharon Young, Mark Miller
Rendezte: Godfrey Ho

Condor

Mark Lester, a gátlástalan fotóriporter, miközben szenzációk után fut, zűrös ügyekbe keveredik. Egy újsághírből szerez tudomást egy lezuhant, gleccserbe fagyott repülőgépről, amely a császári kincsek egy részét rejti. Mark Buenos Airesbe repül, hogy barátjával, Steve-vel megtalálja az ékszereket.
De Patagóniában mások is a gépet keresik, és kegyetlen küzdelem indul a hómezőn. Gyilkos indulatok szabadulnak el, barátok fordulnak egymással szembe.

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplők: Christine Leigh, Daniel Greene, Brent Huff
Rendezte: Martin Dolman
100 perc

Adriana Chiesa Enterprise

Igazság és bosszú

Mace, a kemény és szívós zsaru társával, Markkal látszólag össze nem függő heroin halálesetek ügyében nyomoz. A szálak fegyverkereskedelmen, zsaroláson és nemzetközi kémkedéseken keresztül egy többszörös gyilkoshoz vezetnek, aki azonban szoros kapcsolatban van egy Amerikában dolgozó külföldi követtel.
FBI-ügynökök próbálják megállítani a két rendőrt, akik azonban már véres akciókba bonyolódtak, amit csak néha enyhít a gyönyörű erotikus táncosok látványa...

Színes, szinkronizált amerikai krimi
Főszereplők: Ed Marinaro, Darrel Larson, Cassandra Gava
Rendezte: William Van der Kloot
95 perc

IFEX Int./Double Helix

IFEX Int./Double Helix

Ator, a harcoló sas

A Birodalomban titokban világra jött a csecsemő – a kiválasztott –, akinek neve Ator. Húsz év múlva. A délceg ifjú bátorságával és erejével kitűnik a barbárok közül, és éppen esküvőjét készül megünnepelni – vad és erotikus táncot járnak a törzsbéliek –, amikor ellenséges törzs támad az ünneplő tömegre. Elrabolják Ator menyasszonyát, Szonját, a törzs legszebb leányát. Ator elindul, hogy szerelmét visszaragadja a pókok templomából. Útja során harcias amazonok fogságába esik, akik megvívnak az ismeretlennel eltöltendő egyetlen éjszakáért, amely után a szerencsés amazonnak meg kell ölnie Atort...

Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm
Főszereplők: Miles O' Keeffe, Laura Gemser
Rendezte: David Hills
91 perc

Ez a srác a csajom

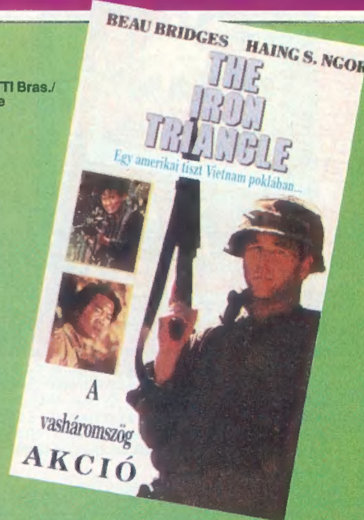
Brian Peters zenekarával a tinik kedvence. Menedzsere a színes bőrű Ragynald, aki benevezi Briant egy Los Angeles-i versenyre. Sikerül is azt megnyerniük, és indulhatnának Los Angelesbe, azonban a feltétel az, hogy a győztes egy lánypartnert vigyen magával. A temperamentumos menedzsernek bombasztikus ötlete támad. Női ruhát és parókát ölt magára, és az „Álompár" máris utazhat az álmok városába: Los Angelesbe. Nem kis feltűnést keltenek már a megérkezésükkor is, és a bonyodalmak még csak ezután kezdődnek...

Színes, szinkronizált amerikai vígjáték
Főszereplők: David Hallyday, Jennifer Tilly
Rendezte: Gabriele Beaumont
106 perc

SCOTTI
Bros./ Pyrine

SCOTTI Bras./
Pyrine

Hogyan élte meg a vietnami háborút egy viharedzett, kemény amerikai parancsnok? Világhírű szereplők alakítják a dzsungelküzdelmekbe kíméletlenül belehajszolt katonákat ebben a harc- és akciójeleneteiről híres filmben.

Színes, szinkronizált amerikai háborús film
Főszereplők: Beau Bridges, Johnny Hallyday, Haing S. Ngor
Rendezte: Eric Weston
94 perc

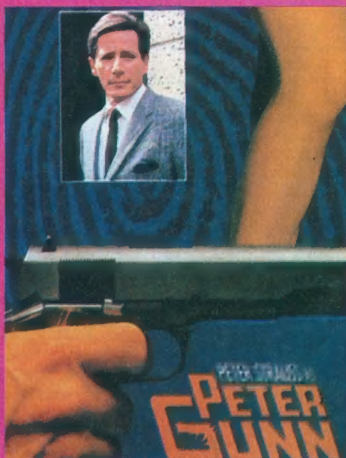

Sharon és John családi élete tönkremegy, mikor egyetlen 4 éves fiukat elrabolják. A rendőrség tehetetlen – és Sharon szenved. John titokban felkeresi apját, Louis-t, aki a maffia vezére, és segítséget kér tőle, remélve, hogy ő tud valamiről. Az apa nem tud semmiről, de megígéri, előkeríti a kis Matiót. Sharon megtudja John apjáról, hogy maffiavezér, ennek ellenére hozzá költöznek. Véres küzdelembe keverednek, és Louis reméli, megtalálják a gyereket, s a család együtt marad.

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Robert Desiderio, Lon Liberatore
Rendezte: Ron Satlof

A főszereplő Peter Strauss egy kiugrott rendőr, aki az éjszaka lovagja lett. Barátnője a csinos énekesnő, aki egy bárban énekel. A bár tulajdonosa két rivális banda egyikének a tagja. Peter Strauss belekeveredik a bandák háborújába. Vajon sikerül-e kiszabadulnia ebből az ördögi körből...?

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: Peter Strauss, Peter Jurasik
Rendezte: Blake Edwards
89 perc

IMAGE

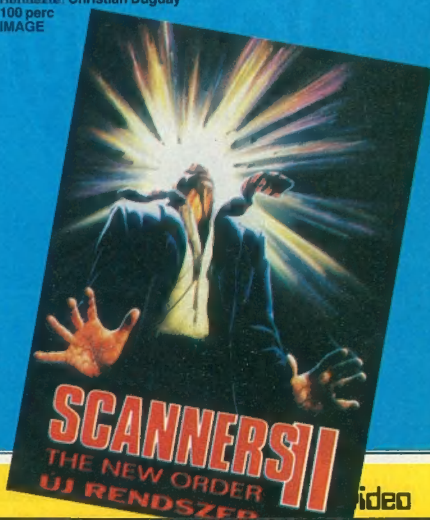

Mexikó egyik városába letelepedik a Reed család két gyermekével, és megvesznek egy régi babagyárat. Jessica, a kislány kiválaszt magának a gyárból egy babát – Dollyt – és vele játszik. Az anya, Marilyn észreveszi, hogy Jessica furcsán viselkedik. Shawn archeológus is megérkezik, hogy régi sírokat kutasson. E városka mélyéről borzasztó legendákat mesélnek. Miközben Shawn a sírokat ássa, kiszabadul egy szellem, mely gyilkos parancsokkal hat a gyárban lévő babákra. Vajon lehetséges-e megállítani a gyilkos szellemet?

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
90 perc

A „SCANNERS" különleges emberek, kiknek oly erejük van, mellyel irányítani tudják az egyszerű embert. Porster – a zsaru – együtt Dr. Morséval felhasználja saját céljára, és a „Scanners"-ek segítségével új rendszerről álmodik, ahol ő lesz a vezető. Dr. Morse úgy irányítja a Scannerseket, hogy azok megölnek mindenkit, aki Porster útjába áll. David és Jully testvérek – ők is „Scanners"-ek –, akik megérzik Porster becstelen eljárását, és küzdeni kezdenek ellene...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: David Hewlett, Deborah Raffin
Rendezte: Christian Duguay
100 perc
IMAGE

Kamasz-kép – fehér koporsóval

Claude Chabrol:

Vérrokonok

A Tv-Tévé havonta kínált csemege-szolgáltatása az igényes pszicho-krimi, mely után a családfő duplára zárja éjszakára a lakásajtót: ezúttal talán a biztonsági láncot sem felejti el a helyére akasztani.

Az ilyen mozidarabok után jobban lehet félni, mint az egyszerű rabló-pandúr mesék végén: merthogy ilyenkor túlságosan könnyű belebújni a köznapiság ügyes kellékeivel álcázott áldozat bőrébe. Ezúttal tengerentúli kispolgár-süldőlányról van szó, aki éppen úgy él, mint bármelyik közép-európai bakfis: naplót ír, ábrándozik, jókedvűen flörtölget, csábít, vagy hagyja magát elcsábítani. Ezt természetesen nem egyszerre tudjuk meg róla: először a véres tetemmel találkozunk, minden más csak utána jön.

Claude Chabrol, a *francia újhullám* hajdani mestere, aki persze már régóta a szórakoztató mozi lelkesnek látszó zsoldosaként csinálja filmjeit, most is ügyesen építi fel a történetet. Nem akarja, hogy megsejtsük, ki a gyilkos, tehát jó ideig nem is sejtjük. A jó krimi közhely-feltétele: csak akkor foghatsz gyanút, amikor a filmcsináló ezt már jónak látja. Nem előbb, és nem később. Ami a Vérrokonokban ennél több – és ebben már valóban a mester keze nyomát érezzük –; a nézőben a gyanú már-már feltámad, aztán megint elalszik: erősödik, gyengül, újra erősödik – természetesen csakis a rendező-forgatókönyvíró akarata szerint. Aztán, úgy a film közepén, véglegesen rossz irányba terelődik – hogy az utolsó tíz percben legyen okunk a fejünket fogni: „Igazán sejthettem volna..."

Hogy mi, nézők, ne gyanakodjunk, ahhoz a kacskaringós mese-fordulatokon kívül póker-arcú bűnüldöző is szükségeltetik. *Donald Sutherland* azért több ennél: szomorú, de indulat nélküli gyámolítója megrontott és megrontásra ítélt kiskorúaknak és ártatlanul megvádolt nagykorúaknak egyaránt. Zavarba ejtően mély és zavarba ejtően merev tekintetével mindent meglát, és ezzel a semmit el nem áruló nézéssel mintha mindent meg is bocsátana.

Mintha ebből a filmből rendőrfelügyelőként üzenne a következőbe: hiszen ott esetleg (talán éppen megfejthetetlen nézése okán) ráosztja majd az aktuális rendező a pszicho-killer szerepét: ahogy ez már előfordult vele, nem is egyszer. Nem csoda hát, ha rendőrként megértő és emberséges: talán előre, önmagához – önmaga másik énjéhez viszonyul ilyenkor illő jóindulattal.

A *Sutherland* alakította felügyelő mellesleg maga is bakfis-lányt nevelő családapa. A film hangulatát – ha a vér éppen nem folyik – amúgy is meghatározza a családi otthon langymeleg, baljós, mégis vonzó közege, melyben a legszebb vasárnapi idill váltakozik gyűlölködéssel és vérfertőzéssel, vagy épp a cukrosbácsi soros látogatásával.

A filmet a Tv-Tévé késő esti programjában, április 10-én, pénteken, illetve április 12-én láthatják. Gyerekekről szól: de csak ha a gyerekek már elaludtak...

H. T.

Starring: Donald Sutherland

A TRÜKK BIRODALMA

Molnár Miklós H.S.C.*

IX.

Sorozatunk a fotó- és filmtrükkök bőséges tárházából azokat az eszközöket, módszereket, fogásokat veszi sorra, amelyek videókamerához is alkalmazhatók. Ezeket az ismereteket azok a videósok is hasznosíthatják, akiknek nincs fotós vagy filmes „előéletük”

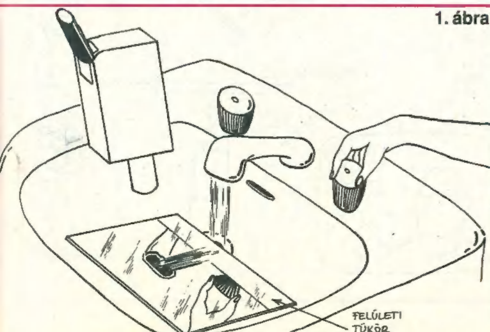
TÜKÖRTRÜKKÖK

FELVÉTEL HOZZÁFÉRHETETLEN HELYRŐL

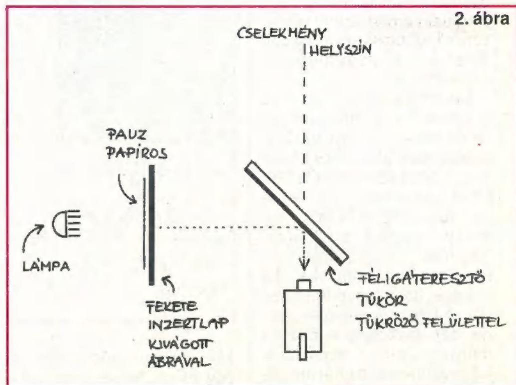
„Ez a fal ugrik...” – mondják a szobába lépő, forgatásra érkező stábtagok a meghökkent háziaknak. A tréfának szánt kijelentés mögött van valami titkos kívánság – több hely kellene a forgatáshoz, a lámpáknak, a kamerának. Ha a falat nem is kell lebontani, azért az ajtót leemelik, hogy távolabbról totált lehessen csinálni. Aztán kiderül, nem igazán jó a szemszög. Fanyalog az operatőr, mégiscsak onnan a fal irányából lenne jó... Amikor a háziaknak újra kerekre nyílik a szeme a rémülettől – akkor kell előállni a kéréssel – szeretnénk egy nagyobb méretű tükröt, ha lehet belgát... – Gondolom, a továbbiakat nem kell részleteznem, mi módon nézzen a kamera a falhoz helyezett tükörbe, hogy a legtöbbet lássa a szobából, az elképzelt nézőszögből, a fal „mögül”. Ha a hagyományosan felvett snittek között zavaró lenne a felcserélt oldalú totál, még egy tükör kell, melynek elhelyezéséről már volt szó.

Aki kamerájával meghökkentő nézőszögekre vadászik, egy felületi tükör segítségével új, a néző által soha nem látott irányból mutathatja meg környezetünket. Például egy kéz kinyitja a vízcsapot.. Az *1. ábra* mindent megmagyaráz.

A teljesség kedvéért itt említem meg, hogy hasonló feladatok megoldásához találták ki a periszkóp elven alapuló SNORKEL-előtétet. Ez egy hosszú, karcsú cső, melyet az objektívre rögzítenek. Elülső részén forgatható és különböző szögekbe állítható kis felületi tükör van, erről vetül a kép a csőben lévő lencsetagok felé. Dacára, hogy nagyon közeli tárgyak felvételéhez készült, rendkívül nagy a mélységélessége. Ez azért előnyös, mert modellekről csak így lehet meggyőző felvételt készíteni. A hosszú cső függőleges helyzetben lehetővé teszi, hogy például szűk makettutcába lemerüljön, és ott haladjon a kameramozgató rendszer segítségével.

1. ábra

2. ábra

FÉNYEFFEKT-BETÜKRÖZÉS

A főhős felett, a zivatarfelhős égbolton *villám* cikázik át. A titokzatos idegen kezében tartott furcsa fegyverből *lézerfény* tör elő. Ilyen és hasonló fényeffekteket tucatjával láthattunk játékfilmekben, melyekről tudjuk, hogy nem valódiak, trükkök.

Ha videokamerával akarunk ilyen látványt létrehozni, a betükrözés módszerével *egyidejűleg* vesszük fel a fényeffektet a színészi játékkal. Ez fokozott együttműködést kíván meg az effekt kezelője és a szereplő között. Akinek lehetősége van a két külön elkészített felvétel – a játékhelyszín és a fényeffekt – *utólagos* összetrükközésére, annak nagyobb szabadsága van művészi és technikai értelemben egyaránt.

A fényeffekt-betükrözéshez a *2. ábra* szerinti elrendezésre van szükség. Az objektív előtti sugáregyesítésre félig áteresztő tükör az ideális, de a hibátlan üveglap is megfelelő, ha nem 45°-os szögben áll a felvétel irányára, hanem közel merőlegesen (de a kamera azért ne tükröződjön benne). Ilyen szögben ugyanis minimálisra csökkenthető az üvegtől keletkező zavaró kettős tükröződés. Az is feltétel, hogy az inzert, amely fekete papiroslapon ábrázolja a fényeffektet, *hátulról* megvilágítható legyen, hogy ezáltal nagyobb kontrasztot érjünk el. Egyszerűbb módon úgy készül, hogy a fekete papiros közepén a fényeffektet, például a villám alakját *kivágjuk.* A keskeny rés hátsó oldalára pauszpapirost kell ragasztanunk a jobb fényelosztás érdekében. Bonyolultabb grafikai ábrát, amit nehéz lenne ollóval kivágni, fényképészeti úton kontrasztos, nagy feketedésű *síkfilmre* visszük át, és azt helyezzük a fekete papiros közepébe vágott szögletes nyílásba. (En- ▶

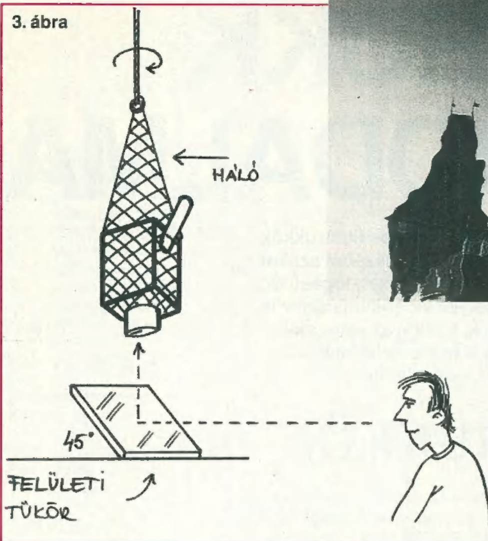
* A szerző a Magyar Televízió 54 éves operatőre, a Hungarian Society of Cinematographers (H. S. C. = Magyar Operatőrök Társasága) tagja

nél az inzertnél is szükséges a hátsó pausz.) Minden esetben fontos, hogy az inzertet elölről ne érje közvetlen fény. Az inzert kamerától való távolságát általában úgy kell megválasztani, hogy egyidejűleg legyen éles a fényeffekt és az a távolabbi tér, ahová be akarjuk trükközni. Ennek érdekében jól megvilágított helyszínre van szükség, hogy a blendét erősen zárni lehessen. A varió nagylátószögű állása szintén nagy mélységélességet ad.

Belső helyszínen nem okoz gondot az inzert lámpával történő hátsó megvilágítása. Szabadban, ahol nincs közelben áram, csak akkus lámpa jöhet számításba. Ne feledkezzünk meg a lámpa alacsony (sárgás) színhőmérsékletéről – megfelelő kék fóliára van szükség, ha azt akarjuk, hogy fénye fehérnek látszódjék. Természetesen, ha lézer szerepel a cselekményben, akkor vörös fóliát helyezzünk az inzertet megvilágító fénybe. Napsütéses külső helyszínen megtakaríthatjuk az akkus lámpát, mert egy kis méretű tükörrel fényt vetíthetünk az inzertre. Számoljunk azzal, ha a sugáregyesítő nem félig áteresztő tükör, hanem üveglap, a hátsó megvilágításhoz több fényre van szükség.

Nem beszéltünk még a legfontosabbról: hogyan fog a villám cikázni, a lézerfegyver lőni? Megvalósítása egyszerű, mégis jó, ha van egy segítőnk. A fényeffekt kezelője egy kis fekete papirossal eltakarja az inzert hátoldala felől a villám kivágást. A megfelelő pillanatban elrántja, hogy láthatóvá váljon a fényeffekt, majd rögtön eltakarja egy másik fekete papirossal ugyanabból az irányból mozgatva. Más megoldás szerint elég egyetlen mozgatható takarólap, melynek közepén rés van. A lézerfegyver sorozatlövését szintén mozgatható lappal készíthetjük, de ennek közepére több rést kell vágni. Türelmes munkával jár a szereplő kezében tartott kellék fegyver képi összeillesztése az inzert egyenes alakú kivágásával, a lézerfény kezdőpontjával. Ez a játékban megkötöttséget jelent, mert mozdulatlan testtartással kell indítani a felvételt. A kamera sem mozoghat addig, amíg a fényeffekt-akció le nem zajlott.

3. ábra

4. ábra

FORGÁSEFFEKT

A szereplő szemszögéből (mint szubjektív kamera) megmutathatjuk, milyen a szédülés, a rosszullét.

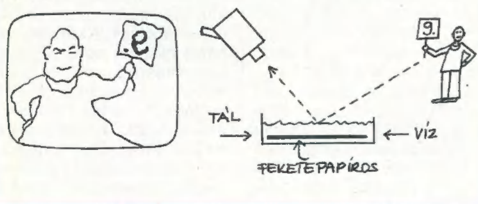
A kamera alakjától, alkalmas rögzítési helyétől függ, milyen módon tudjuk lelógatni kamkorderünket félméteres erős műanyag zsineggel (kötéllel) egy szilárd állványról úgy, hogy az objektív függőlegesen nézzen lefelé. Például a kamerát belehelyezhetjük egy nagyobb súlyt is elbíró hálóba. A *3. ábrán* látható módon, 45°-os szögben helyezzünk el egy felületi tükröt. (Felületi tükörről előző számunkban volt szó.) Felvétel előtt a kamera körbeforgatásával tekerjünk a zsinegen. Álló helyzetből indítva a felvételt, a zsineg visszapörgeti a kamerát.

KÉPTORZÍTÁS

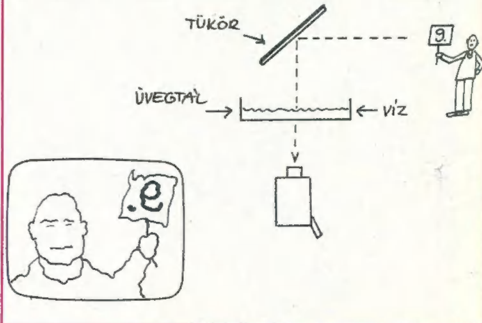
Kábult állapot, lázálom és hasonló víziók képi megjelenítésére hajlítható, tükröző felületű fémlapból vesszük fel az eltorzítandó motívumot. Legismertebb ilyen eszköz a fotósok által használt, fényképek szárítására szolgáló *krómlap*. Ferde szögben helyezzük a kamera elé, hogy magunk ne látszódjunk benne. A krómlap hajlítgatására, mozgatására segítőtársra van szükségünk. Soványító vagy kövérítő hatás is krómlap meghajlításával keletkezik.

Vízfelület hullámoztatásával szintén el tudjuk torzítani a képet. Egyik módszer szerint a motívum *vízben tükröződő* képét vesszük fel. Így készítettem a *4. ábrát*, a budapesti Vajdahunyadvárról. A kamera helyzete a szokásostól eltérően fejjel lefelé legyen, ahogy az *5/a ábrán* látható, mert különben, természetes módon,

5/a ábra

5/b ábra

fordítva látszódnék a tükörkép. A felvétel nem ad oldalhelyes képet. Ha a víz valamilyen tálban van, a kontrasztosabb kép érdekében fekete papirost süllyesszünk a tál aljára. A másik eljárást az *5/b és az 5/c ábrákon* mutatjuk be, ezeknél üvegtálban lévő vízfelületen keresztül készül a felvétel. Az *5/b ábra* elrendezésével nem lehet oldalhelyes felvételt készíteni, míg az *5/c ábrán* a második (felületi) tükör reális helyzetbe fordítja a motívumot.

6. ábra

DOMBORÚ TÜKÖR

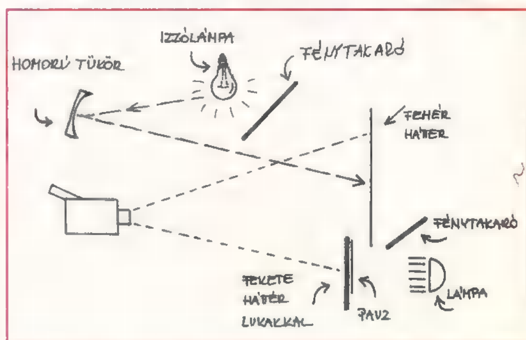
Ha a felvételt domború tükörből készítjük, a motívum erősen eltorzított, elgörbített lesz. A távlati rövidülés fokozottabb hatású, mint a nagy látószögű objektívnél. A mi célunkra jól használható a széles látószöget adó *jármű-visszapillantó tükör.* Ha nem akarjuk, hogy kameránk képbe kerüljön, 45–55°-os szögben kell az objektív elé helyezni.

A *gömb alakú karácsonyfadísz* fényes felületén 180°-nál nagyobb környezet tükröződik vissza. Az ilyen halszemobjektív hatású felvétel (a varió makró helyzetében) kétféle kompozícióban képzelhető el. Készülhet úgy, hogy a teljes köralak képben legyen (ez esetben hatásosabb a gömb mögé fekete hátteret tenni) vagy olyan szűk képkivágást alkalmazni, hogy az egész képmezőt a tükröző felület töltse be (emiatt viszont a látószög valamivel kisebb lesz). A tükröző gömbfelület felvételekor elkerülhetetlen, hogy ne látszódjék a kamera. Ha lehetséges, próbáljuk meg álcázni témához illő tárggyal, például szabadban egy leveles faággal, mely mögül csak az objektív kandikáljon ki.

HOMORÚ TÜKÖR

Közvetlen felvételre, úgy, mint a domború tükör, kevéssé alkalmazható. Viszont a homorú tükörrel kivetített fény fantasztikus formát tud ölteni, melyet kameránkkal fel tudunk venni. A *6. ábrán* UFÓ-t láthatunk, melyet homorú tükörrel jelenítettem meg. Felvétel céljára legjobb a közönséges *háztartási nagyítótükör, borotválkozótükör.* A trükköt elsötétíthető helyiségben kell elkészítenünk. Szükséges még egy 100–500 W-os *nem opál* burájú izzólámpa, melyet a *7. ábra* szerint állítunk be. (A fényforrás lehet objektív nélküli diavetítő is.) Ezzel világítunk a homorú tükörre, ahonnan az izzószál alakja, eltorzult formában a fehér háttérre (műszaki rajzlapra) fókuszálódik. Más-más fényalakzat keletkezik, ha megváltoztatjuk a fényforrás helyzetét vagy elfordítjuk a tükröt optikai tengelyében. A hegyek fekete papirosból (fotókartonból) készültek, a távoli város fényei a papiroson lévő lukak átvilágításától keletkeztek. A fehér hátteret elölről kevés fénnyel, színes fólián keresztül világítottam meg, hogy az égboltnak megfelelő éjszakai árnyalatot adjon. (A *7. ábrán* ez a lámpa nincs feltüntetve.) A fekete háttér azért nincs egy síkban a fehér háttérrel, mert így a hátsó világítás a pauszpapirosról a fehér háttér alsó részére tud reflektálódni, ezzel az égbolt aljának derengő fényt ad.

7. ábra

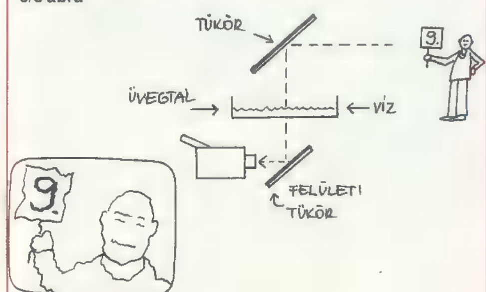
Mozgás nélkül nem hat élőnek a felvétel. A valóságban egy távoli város fényeit enyhén vibrálva látjuk. Ezt úgy utánozhatjuk, hogy a lukakat megvilágító hátsó lámpa előtt *rülefet* mozgatunk. (A világítási eszköz neve, mint annyi más filmes szóé, ez is németből ferdült magyarrá.) A rülef vékony csíkokra hasított rongy, rúdra erősítve. A lámpa előtt mozgatva, a fényt vibrálóvá teszi. Elsősorban tűz lobogó fényének utánzására szolgál. A mi esetünkben kisebb méretre van szükség, rongy helyett elegendő zsinegeket időnként lassan mozgatni a lukak mögött. Az UFO-t is élővé tehetjük – a homorú tükör finom elmozdításával áthaladhat az égbolton. Ha meg tudjuk oldani, hogy a tükör az optikai tengelye mentén körbe tudjon fordulni, akkor felvétel közben a fényalakzat formát fog változtatni. Az is megoldás, hogy az álló tükör előtt forgatunk egy szabálytalan alakú réssel ellátott fekete papírkorongot.

A fehér háttérre *oldalról* vetített fényalakzattal északi fényt utánozhatunk.

Májusi folytatásunkban többek között arról lesz szó, mit kell tennünk, ha szereplőnk szörnyen szeretne szörnyet alakítani. Az is kiderül, hogy két népszerű színészünk miért beszél egymással három lépés távolságból – telefonon.

Következik A TRÜKK BIRODALMÁ-nak X. része, a *tükörtükkök* folytatása!

5/c ábra

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza

Nézzük a hangot!

A Hi-Fi sztereó videómagnók – bár ma már egyáltalán nem tartoznak a kuriózumok közé, mégis – tesztelés szempontjából még ma is külön kategóriát jelentenek. Persze a rántott csirke sem tartozik az újkeletű ételek közé, mégis inkább ünnepi alkalmakkor kerül az asztalra. Valahogy így vagyunk a Hi-Fi videókkal is. Bár a külföldi tesztújságok a kínálat alapján óriás teszteket készítenek, nálunk sokkal szerényebb az elérhető sztereó készülékek választéka.

Ennek persze több oka is van. Az egyik ▪ vitathatatlanul magasabb ár. Ez az osztály a német piacon néhány kivételtől eltekintve 1400–1500 DM-be kerül, ami magyarra fordítva 80-90 eFt-ot jelent. (Mindkét tesztmintánk 1500 DM áron jelent meg tavaly év végén.) A másik egyáltalán nem mellékes tény, hogy jelenleg nincs és várhatóan egy ideig még nem is lesz sztereó kísérőhangú tv-sugárzás. Ezt ráadásul az a bizonytalanság is tetézi, hogy ilyen jellegű adások beindulásakor milyen rendszerben valósul meg a jobb és bal csatorna átvitele.

Két rendszer ismeretes és terjedt el Európában, az egyik ▪ két segédvivős eljárás, melyet pl. a német területeken használnak, és az ún. NICAM rendszer, mely a hangjelet digitális úton dolgozza fel és ezt követően képezi a jobb és bal csatorna jelét. Ez az eljárás jelenleg Angliában, Svédországban és Norvégiában honos, de nem kizárt, hogy ▪ SECAM színes rendszerből következően nálunk is bevezetésre kerülhet. Az ugyanis, hogy az összetett tv-jel milyen komponensekből áll, milyen színmodulációs eljárást alkalmaznak, és a hordozófrekvenciák milyen tartományban helyezkednek el, meghatározzák egy újabb beültetendő jellel kialakuló kapcsolatot. A hazai kísérletek ugyan még nem zárultak le, de ▪ mérési és tapasztalati eredmények egy része arra utal, hogy a jelenlegi SECAM színmodulációs rendszer és 6,5 MHz-es (OIRT) hangvivő esetén a NICAM eljárás kedvezőbb eredményeket mutat. Azt, hogy most erről bővebben szóltunk, azt indokolta az is, hogy két mintakészülékünk közül az ITT-Nokia 3782 típusa elő van készítve a NICAM hangdekóder fogadására.

S ha már érdekességekről esik szó, a készüléken ugyan még megtalálható az ITT gyártójelzés is, ez azonban egyre szerényebb méretűvé zsugorodik – s ahogy a külföldi tesztekben láttuk –, csak a Nokia név fogja jellemezni a gyártmányokat. Ez a név a szórakoztató elektronika területén ugyan tíz évvel ezelőtt még ismeretlen volt, napjainkban azonban már nemcsak a videótechnikában, hanem az audiótechnikában is széles választékot vonultat fel. A Nokia Részvénytársaság, melynek székhelye Helsinkiben van, az ipar számos területén rendelkezik érdekeltségekkel, de jelentős részesedése van a telefonközpontok és átviteli rendszerek gyártásában. A vezető cégek között található az adatfeldolgozásban és a kábeliparban elektromos és optikai berendezéseivel. A híradástechnikában olyan ismert és jól csengő nevek kerültek tulajdonába, mint a svéd Luxor és a Salora, ▪ francia Oceanic és Németországban a korábbiakban már ITT színekben lévő SEL.

A gyártmányok megbízhatósága kellő ismeretséget adott ▪ kombinált névnek, mely úgy tűnik, a közeljövőben önállóan áll meg a piacon. A Panasonicot kevésbé kell bemutatnunk. Új típusai közül az NV–F55EE-t válasz-

tottuk bemutatásra, mely szintén a közeljövőben hazai forgalomba kerül.

Az VN–F55EE-nél, aki a korábbi vonalvezetésre gondol, meglepődik.

Az F55-ös egyszerűbb, de változatlanul elegáns ruhát kapott. A grafitszürke műanyag ház elöl kicsit ívelt, a kazettafészek közvetlenül elérhető. A gyakran használt kezelőszervek a készülék előlapjának alsó harmadában, kihajtható ajtón, pultszerűen kaptak helyet. Így pulton kezelhetők pl. a magnófunkciók, a programozással, a csatornabeállítással kapcsolatos nyomógombok, míg a mikrofonbemenet, a képélesség-állítás, a színrendszerkapcsoló, az NTSC rendszer kapcsolója, zajszűrő, vagy pl. a Hi-Fi hangrendszer felvételi szintszabályzói a készülék előlapján találhatók. Ez utóbbi szintszabályzók igen praktikusan a többfunkciós kijelző alatt vannak, jó beállítási biztonságot nyújtva.

Érdemes szót ejteni a csatlakozókról is, mely – mint azt a Panasonic készülékeknél már megszoktuk – RCA (vagy más néven harang) csatlakozó rendszerűek. Korábbiakban nagyon sokszor törtünk lándzsát a 21 pólusú Scart csatlakozó mellett, most mégis újra-újra végiggondoljuk álláspontjainkat. Ezt megint csak több ok indokolja. Így pl. számos tv-készüléken – és nemcsak az olcsóbb kategóriákon – RCA ki- és bemenetek vannak, de ilyen csatlakozással bírnak általában a kamkorderek is. A másik ok – bár bizonyos kényelmi szolgáltatások, mint pl. az automatikus AV-re állás elmarad – az egyszerűbb, olcsóbb összecsatlakozás. A harmadik, esetünkben lévén Hi-Fi magnóról szó, a audiotechnikában használt rendszer szerinti összeköttetés. Igazán korrekt az lenne, ha a Scart csatlakozó mellett lennének meg az RCA csatlakozók, ez azonban általában csak a drágább kivitelek sajátja.

Nem kis meglepetést okoztak a távvezérlő fedelének nyitása után felbukkanó miniatűr nyomógombok. Bár a programozás a Panasonicnál már ismert és igen praktikus vonalkódos rendszerben történik, és a magnófunkciók kezelése is kényelmes, a programléptetés vagy a kiegészítő funkciók kezelőgombjai sötétben nem láthatók, sötét lila vagy kék színeik félhomályban nem adnak eligazítást, mit ne tagadjuk, kapkodtunk szemüvegünk után. Az viszont igen praktikus, hogy két videómagnó vezérelhető e távvezérlővel és önálló funkciók is válthatók, melyek egymás működését nem zavarják.

SZOLGÁLTATÁSOK

Típus	ITT-Nokia VR-3782	Panasonic NV-F55EE
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Vételi színnormák	PAL-SECAM	PAL-SECAM (NTSC lejátszás)
Vételi hangnormák	CCIR-OIRT	CCIR-OIRT
Forgófejek száma	4 videó-2 audió	4 videó-2 audió
Hálózati feszültség	220 V, 50 Hz	220–240 V, 50 Hz
Méretek (szél. mag. mélys.,mm)	420x99x420	430x96x406
Tömeg (kg)	5,6	5,4
Játékidő (240-es kazettával, perc)	480	480
Gyors képkeresés (előre-hátra)	7x/7x	7x/7x
Áttekercselési idő (előre-hátra)	240/238	142/146
SZOLGÁLTATÁSOK		
Lassítás	van (szabályozható)	van (szabályozható)
Gyorsítás	van	van
Állókép	van	van
Képről képre léptetés	van	van
Képbevágás	van	van
Utóhangosítás	van	van
Képélesség-állítás	nincs	van
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Azonnali felvétel	van	van
Napi programok száma	6	8
Programozható napok száma	1 év	1 hónap
Naponta ismételhető program	van	van
Hetente ismételhető program	nincs	van
Programban csatornaválasztás	van	van
Óra kvarcvezérléssel	van	van
Biztosítás hálózatkimaradás esetére	1 óra	1 óra
AUTOMATIKÁK		
Memóriastop	van	van
Szalagállásstop	–	van
Visszatekercselés	van	van
Ismétlés szalag elejéről	–	–
Indexkeresési rendszer	van	van
Eltelt időkijelzés	van	van
Kazettaazonosítás	van	van
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereó hang (állófejes)	nincs	nincs
Hi-Fi sztereó hang	van	van
Hátralévő szalagidő kijelzés	van	van
Tanulóprogram	van	van
Gyorsbefűzés	van	van
Hozzáférés-letiltás	van	nincs
Távvezérelhető funkciók (magnó)	van	van
– második magnó	nincs	van
– programválasztás	van	van
– LCD kijelzés	van	van
– időprogram	van	van
CSATLAKOZÓK		
Antenna be/ki	koax	koax
Videó be/ki	Scart 2 db	RCA
Hang be/ki	Scart + RCA	RCA
Mikrofon	3,5 mm jack	3,5 mm jack
Fejhallgató	jack	nincs

Az NV-F55EE felvételi oldalon automatikusan, illetve az adásrendszernek megfelelően programozva veszi fel a színeket, akár PAL, akár SECAM rendszerben történik a sugárzás, lejátszáskor azonban a betett kazettának megfelelően vál- ▶

tani kell a PAL, vagy MESECAM kódolás között, de képes az NTSC 4,43-as kazetták lejátszására is, akárcsak a mai készülékek nagy része.

A tuner természetesen képes a kábelcsatornák vételére, 99 programot lehet memorizálni, és későbbi időpontban tervezett felvételre 8 programhely áll rendelkezésre egy hónapon belül. Mód van hetente vagy naponta azonos időben történő felvételekre is. Ami viszont igen praktikus szolgáltatás, hogy végre az F55-nél az AV bemenet is programozható, így tunerről vagy műholdvevőről is készíthető felvétel. Természetesen van hálózatkimaradás elleni védelem, ami egy órán belüli kiesésnél hatásos. Van lehetőség félsebességgel történő felvételre is, ami hang esetében nem jelent különösebb problémát, hiszen számottevő minőségromlással a Hi-Fi sávon nem jár, a videójelek sorbontása azonban 225 függőleges vonal megkülönböztethetőségére fog szorítkozni. Maga a beprogramozás művelete több módon is megvalósítható, akár a készüléken, akár a távvezérlőn, akár az előbb már említett vonalkód segítségével, amikor a távvezérlő sarkába épített piciny érzékelőt elhúzzuk a készülékhez mellékelt napoknak, óráknak, perceknek megfelelő különböző vonalvariációk felett.

Igen praktikus tudományok a monitorkapcsoló, amikor a kazetta nézése közben egy gomb megnyomásával bele tudunk nézni a tv-műsorba, az index jelek felvétele minden új snitt kezdetkor (összesen 99 index jel ültethető a szalagra), és ezeknek a jeleknek a kiválasztása alapján történő indítás. Mód van célra történő futtatásos (adott időhelyre) történő indításra is. Látható a visszalévő szalagidő olyan speciális hosszúságú szalagok esetén is mint 195 vagy 260 perc.

Az általános szolgáltatási körből még meg kell említeni az adott szakaszra vonatkozó ismétlőprogramot (tanulóprogram), az utóhangosítást és az insert vagy magyarul beillesztéses képszerkesztést.

Nagyon praktikus az audiómagnóként történő használat, gyorsan és egyszerűen ki lehet választani a megfelelő hangsávot, az egész gondolkodás audiós szemléletű.

Az ITT-Nokia vonalvezetése hű maradt a korábbi hagyományokhoz, az előlap kissé döntött, a fekete szín dominál. Fényes fekete műanyag fedi a kijelzőrészt, mely mögül sárgás színben láthatók az idővel és a funkciók egy részével kapcsolatos feliratok, míg a programszám piros színű. Baloldalt kapott helyet a kivezérlésszint-kijelző, míg középen van egy lehajtható pult, belső oldalán a funkciógombokkal, mögötte a kazettafészekkel. A Nokia modelljének hármas tagozódása, pontosabban a mechanika közepén történő elhelyezése már az új idők gondolkodását valósította meg, hogy így kiegyenlítettebb, rázkódásmentesebb futás biztosítható.

Szólni kell a csatlakozókról is, melyek „bőbeszédűbbek", mint azt a Panasonicnál láttuk. A készülék hátlapján két Scart aljzat található, melyek közül az egyik ki- és bemenetekkel, a másik fogadással rendelkezik.

Az előbbi biztosítja azt a kényelmet, hogy hasonló csatlakoztatású tv-vel összekötve lejátszáskor a tv-t automatikusan AV üzembe állítja, a másik csatlakozó viszont képes egy műholdvevőt, vagy egy dekódert, vagy egy Hi-Fi berendezést fogadni, ezenkívül a sztereó jelek fogadására és kiadására szintén a hátlapon egy-egy pár RCA csatlakozó is van.

Az előlapra került viszont a kijelző, alá a mikrofon és a fejhallgató csatlakozója, a hozzájuk tartozó keverőszint- és hangerőszabályzó.

Kicsit távolabb található a felvételi szintszabályzó, ami nem a két csatornát szabályozza külön, hanem egy közös hangerő és balansz állításon keresztül végzi az arányok beállítását.

A hangolóegységgel az állomások fix programozással és folyamatos hangolással is kiválaszthatók, és az így kiválasztott állomások 49 programhelyre ültethetők be. Későbbiekben tervezett felvételek céljára 6 programhely lehetséges egy éven belül, de mód van naponta azonos időben történő felvételek készítésére is. Egyébként a Nokia is 60 perces védelemmel rendelkezik hálózatkimaradás esetére.

Sok hasonló szolgáltatás van, mint amit előbb a Panasonicnál láttunk, ilyen pld. a maradékidőkijelzés, mely órában és percben megjelenik a kijelzőn. Egyes általánosabb hosszúságokat felismeri a készülék, de speciálisabbakat (E-1945, E-210, E-300) külön kell beprogramozni. A lejátszott idő itt is órában, percben és másodpercben jelenik meg, és mindkét készüléknél az időkijel-

MŰSZAKI JELLEMZŐK

Típus	ITT-Nokia VR 3782		Panaconic NV-F55EE	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
Vételi csatornák	VHf 1–12	41–	VHF 1–12	40–
(frekvenciák, MHz)	kábelcsatornák	305	kábelcsatornák	306,6
	UHF 21-69	433–886	UHF 21–69	433,2–888
RF kimeneti csatornák	30–39	30–40	32–40	32–40
RF kimeneti impedancia (ohm)	75	74	75	73
Videó kimeneti szint (csúcs-csúcs)	1	1,05	1	0,95
Videó kimeneti impedancia (ohm)	75	74	75	75
Videó jel/zaj viszony (dB)	43	44*	–	45
Sorbontás (sor) LP/SP	–	235/220*	240/–	245/225
ASO áramkörrel	–	250/230	–	–
Hang jel/zaj viszony (dB) állóf. sáv	–	48	–	51,5
Hi-Fi sáv	90	96	90	90
Hangfrekvenciás átvitel				
(Hz-kHz)állóf. sáv	–		–	35–10,5
Hi-Fi sáv SP	20–20	jobb mint 20–22	20–20	jobb mint 20–22
LP	–	jobb mint 20–22	–	jobb mint 20–22
Nyávogás hangban (±%) állófejes sáv	–	0,16	–	0,16
Hi-Fi sáv	–	0,004	0,005	0,011

*ASO nélkül

ző csak addig mutatja a növekvő időt, amíg hasznos információ van a szalagon. A két mechanika egyébként konstrukciós elvében eltér egymástól. A Panasonicnál átcsévéléskor nincs a szalag a fejdob körül elvezetve, csupán lazán kifűzve a kazettatárból a szinkronfej előtt elvezetve fut. Így képes érzékelni gyorscsévéléskor az eltelt időt, és be is avatkozik a végek közelébe érve egy érzékelővel, és visszaszabályozza a csévélési sebességet, hogy ne rántson a szalagon. Mindez igen rövid átcsévélést eredményez, viszont nem beszélhetünk gyors startról. A Nokiánál, mivel átcsévéléskor is a fejdob körül fut a szalag, lejátszásra állva gyorsan jelenik meg a kép, de a kíméletesebb, lassabb pörgetés miatt közel kétszeres az átcsévélési idő. Mindkét készülék automatikus fejtisztítóval is rendelkezik, ami a „pause" kivételével aktivizálódik.

Indexjel-felvételi lehetőség itt is van, hasonlóan 99 jel vehető fel és kereshető vissza, e szerint a kívánt részletkezdet, és adott kiválasztott részleteket itt is meg lehet ismételni, s mindezt annyiszor lejátszani, amíg meg nem unjuk.

Nos, anélkül, hogy teljes leltárt csinálnánk, az előbb már említett Hi-Fi hangon kívül meg kell említeni a félsebességgel történő felvételt, mely képre és hangra is vonatkozik, az inzertálásos vagy beültetéses vágást és az utóhangosítást. Úgy érezzük, itt is meg kell említenünk, hogy egy meglévő felvételt utóhangosítani csak az állófejes sávon lehet, ami a Hi-Fi-hez képest bizony gyenge hangot jelent, s ráadásul monóban szól. Inzertálásos képbeillesztésnél viszont az eredeti Hi-Fi hangot is töröljük, és az új képpel együtt új hangot is veszünk fel. A kettő ugyanis szorosan összekapcsolva, összenőve van a helikális fej által felvett ferde csíkos sávon. Az általános szolgáltatási kör áttekintése után először a képjellemzőkkel érdemes kicsit bővebben foglalkozni. A Panasonic NV-F55EE-nél normál sebesség mellett az élességszabályzó középállásában 245 sor körüli bontást láttunk, ami némileg javul a kiemelt állásban, a vonalak kontrasztosabbak, de kissé túllövésesek is lesznek. Amit zavarónak éreztünk, hogy a 250 sor feletti részletrajzolatoknál egy, a gerjedéshez hasonló moaré mutatkozott. Ezzel együtt a látott képen a színhűséget jónak, az összhatást is szépnek találtuk.

Nagyon jó volt a kép jel/zaj viszony, vagyis a látott kép tiszta volt. Többet vártunk az állóképtől, alul sajnos mindig maradtak zavarjelek a képben, amik egyes léptetésnél és lassításnál, pontosabban szakaszos léptetésnél is látszanak. (A sebesség 1/25 mp-ig csökkenthető)

A Nokiánál a már ismert ASO képjavító eljárást alkalmazták. Ez az ITT-Nokia szabadalom az eddig ismert és elsősorban a nagyfrekvenciás összetevőket kiemelő HQ eljárással szemben az alacsonyabb és magasabb frekvenciás összetevők csoportfutás-különbségét javítja, ezzel határozottabb rajzolatot eredményez. Mivel nem frekvenciakiemelés történik, ezért elvileg nincs zajnövekmény sem. Az ASO áramkörrel már a korábbiakban is több Nokia és Sanyo készülékben találkoztunk, melyek fixen beépített korrekcióként, tapasztalatunk szerint elsősorban a másolatoknál, jó összhatást eredményeztek. A VR 3782-nél egy ASO plusz nevű áramkört alkalmazott a Nokia, melynél változtak az időállandók, s tapasztalataink szerint ez egy keményebb képkorrekciót is eredményezett. Az áramkör egyébként kikapcsolható, amire bizony esetenként szükség is van.

Az áramkör nélkül ugyanis nem éreztük a vártnak megfelelően határozottnak a képet, bekapcsolásával viszont enyhe túllövés jelentkezett, ami a lefutó oldalon is látszott. Összességében szükségesnek tűnt az ASO használata. Gondot inkább akkor éreztünk, ha az ASO alkalmazásával csináltunk másolatot és ezt újra az új korrekcióval akartuk lejátszani. Ilyenkor ugyanis a túllövések határozottá válnak, és ez zavaróan hat. Gond persze nincs, mert az áramkör kikapcsolható, ezzel együtt úgy ítéljük, hogy a kiemelés esetenként túlzott. Ezzel együtt a jel/zaj viszony jó volt, a színhűséget is szépnek éreztük. Az egész lehet persze egyedi sajátosság is, ugyanis elolvasva a stuttgarti „Videó" tesztjét, ott az általunk látottakat kevésbé érezték, mint ahogy különbség van a Hi-Fi hang megítélésében is.

Egy dologban voltunk közös véleményen, hogy az összehasonlító teszthez alapkészüléknek az NV-F65-öt kell választani, és abban, hogy az NV-F65 még mindig az egyik legjobb hangú Hi-Fi készülék, amit mai tesztpéldányaink még nem köröztek le. Ehhez hasonlítgattuk hol az egyik, hol a másik típust, majd egymással is összeeresztettük őket.

A meghallgatási teszteket villamos paraméterek ellenőrzése egészítette ki. Az NV-F55-nél mind SP mind LP üzemben 20 Hz-től 22 kHz-ig a frekvenciaátvitel ± 1 dB-en belül szinte egyenes, felfelé enyhe kiemeléssel.

A VR-3782-nél 10 kHz felett határozottabb kiemelést tapasztaltunk. Megjegyezzük, hogy a Nokia-elődnél, a VR 3781-esnél szintén volt egy enyhe kiemelés a felsőbb frekvenciáknál. Jel/zaj viszony, nyávogás szempontjából mindkét készülék jó jellemzőket mutatott.

A szubjektív meghallgatás során határozottabb különbségeket éreztünk. A Panasonic hangja határozottabb volt, jobban csengett, a zongora hangja erőteljesebb volt, a dob ütése határozottabban koppant, de összességében mégsem volt olyan kiegyenlített mint a küszöbkészüléknek használt NV-F65-ösé. A VR-3782 összképe kevésbé hatott erőteljesnek, bár nem szólt rosszul, de az összehasonlításnál a leütések egy árnyalattal halványabbak voltak. Német tesztben a Nokia hangja volt meggyőzőbb, és a Panasonicnál a zongoraleütéseknél lecsengés hiányokat éreztek, amit a mi hallgatóink viszont nem éreztek.

Mindkét készülék egyébként tisztán, fejátkapcsolási zavarok nélkül szólt. Összefoglalva mindkét készüléket kép szempontjából – figyelembe véve a pozitív és negatív tulajdonságokat és az összhatást – jónak értékeljük. Hang szempontjából is jó minősítést adunk, egy ponttal magasabban jutalmazva a Panasonicot.

TV TÉVÉ

A TV-TÉVÉ műsora kábelen az alábbi területek helyi csatornáin vehető:

TV TÉVÉ

BUDAPESTEN

Angyalföldi Közösségi Televízió, BIN Kft., CITY Kábel Belvárosi Kábeltelevíziós Kft., Csángó-Gidófalvy Lakótelepi Alapítvány, Csepel Jókai Lakásfenntartó Szövetkezet, Mátyáshegyi Televízió, Nagytétény, Nyitott Világ Alapítvány, Óbuda Televízió, SZÍV TV, Terézvárosi Alapítvány, Tomori úti I. Lakásfenntartó Szövetkezet, TV-11, TV-20, TV-22, Vizafogó-INKA Kft., Vizafogó Lakásfenntartó Szövetkezet, XV. ker. Közösségi Televízió, Zuglói Kft. Videostúdiója, Budaörsi Kábel-TV.
Bartók Béla úti Kábel-Kommunikációs Alapítvány

VIDÉKEN

Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Balatonszentgyörgy, Bélapátfalva, Békés, Békéscsaba, Budakeszi, Cegléd, Csorvás, Csót, Dabas, Dombóvár, Edelény, Eger, Erdőkertes, Esztergom, Fehérgyarmat, Gárdony, Gödöllő, Gyöngyös, Győr, Harkány, Hévíz, Kakasd, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Komló, Kondoros, Lenti, Mágocs, Makó, Marcali, Mezőhegyes, Mezőkovácsháza, Miskolc, Mohács, Monor, Mór, Nagykanizsa, Nova, Oroszlány, Paks, Pannonhalma, Pécs, Pécsvárad, Pilis, Pilisvörösvár, Kiskunfélegyháza, Siófok (Sióvill, Foki-hegy), Szarvas, Százhalombatta, Szeged, Szeghalom, Szekszárd, Szentes, Székesfehérvár, Szombathely, Tapolca, Tata, Tatabánya, Tápiószentmárton, Telekgerendás, Tiszaújváros, Várpalota, Veszprém, Zalaapáti, Zalaszántó, Zirc, Zsámbok

A TV-TÉVÉ műsora jelenleg 22 budapesti és 78 vidéki kábelhálózatban – összesen 100 helyen – látható.

Rendezte:

OLIVER STONE

Az amerikai film világa nem lehet meg ügyeletes fenegyerek nélkül. Ezt a szerepet most egy 45 éves, mackós termetű vietnami veterán, Oliver Stone alakítja. Utolsó filmje, a New Yorkban tavaly decemberben bemutatott JKF azóta is a viták kereszttüzében áll. Ez Stone kilencedik filmje, amelyek közül hét az utolsó fél évtizedben, gyors egymásutánban készült. A kilencvenes évek elejére Stone az amerikai filmgyártás egyik legnagyobb „ásza" lett, aki még azt is megengedhette magának, hogy olyan darázsfészekbe nyúljon, mint a Kennedy-gyilkosság

E pályafutás azonban igen nehezen indult, és a szakma csak *A szakasz* 1986-os Oscar-esője után figyelt fel rá mint rendezőre. Kevéssé ismert, hogy Stone-nak ekkor már volt egy Oscarja, amit a *Midnight Express* (Alan Parker, 1979) forgatókönyvéért kapott, és korábban már két filmet jegyzett rendezőként. Igaz, az elsőt, az 1973-ban kanadai produkcióban forgatott *Megszállottság* című munkát aligha látták sokan. Ez a kis költségvetéssel készült horrorfilm egy író lidércnyomásait (bevallottan Stone saját álmait) vitte vászonra, és a Dr. Caligari, illetve Borges erős hatását viselte magán, és gyorsan eltűnt a süllyesztőben...

Oliver Stone tipikus amerikai középosztálybeli családból származik. Szülei korán elváltak, a zsidó tőzsdeügynök apa és a mélyen katolikus francia édesanya gyermeke mintegy kompromisszumként protestáns nevelést kapott, és erősen hatottak rá apja konzervatív nézetei. Zongorázni tanult, a klasszikus zenével ismerkedett, szorgalmasan írogatott, miközben az évtized forrongásából, a rockezenéből, az egyetemi mozgalmakból szinte teljesen kimaradt. A hatvanas években a Yale egyetemen tanult, majd hirtelen elhatározással az USA kereskedelmi flottájának tengerésze lett, és 1967-ben önkéntesként került Vietnamba. Számos kitüntetés birtokában szerelt le, de szinte azonnal egy kaliforniai börtön lakója lett, ahol kábítószer-birtoklás vádjával tartották fogva. (A Midnight Express írásakor ebből az élményanyagból is bőven merített). *„Ez a film természetesen nem a török igazságszolgáltatásról szól, hanem arról, hogy valahol valakit ártatlanul bezárnak. Személyes tapasztalataim miatt igen erősen azonosulni tudtam a figurával."* A vádat utóbb elejtették, és Stone New Yorkba ment, ahol taxisofőrként dolgozott. 1968-ban bekerült a New York-i filmiskolára, és többek között Martin Scorsese tanítványa volt. Vizsgafilmjét *Tavaly Vietnamban* címmel forgatta.

A hetvenes években Stone alig hallat magáról, de közben sorozatban gyártja a (soha meg nem filmesített) forgatókönyveket, készül a nagy áttörésre. *„A Midnight Express előtt tizenegy könyvet írtam, de nem tudtam elérni, hogy akár egyetlen ügynök elolvassa őket. Akkoriban nagyon kevés esélye volt a fiataloknak. Coppolának, Scorsesének, Friedkinnek, Bogdanovichnak sikerült kilépnie az ismeretlenségből, de nem ez volt a jellemző. A stúdiók évente hét-nyolc filmet készítettek, és nagyon megnézték, hová teszik a pénzüket, mert egyáltalán nem akartak kockáztatni."*

A lehetőséget végül a *Midnight Express* sikere hozta meg, ennek nyomán debütálhatott – immár másodszor – rendezőként. *A kéz* (1981) egy felejthető horrorfilm, amelyben a Michael Caine által alakított rajzoló egy autóbalesetben elveszti legfontosabb munkaeszközét, a kezét. Ettől kezdve rémálmok gyötrik, amelyekben újra és újra feltűnik az önálló életre kelt levágott testrész. *„Ez a film pontos lenyomata akkori lelkiállapotomnak. Rengeteg szívtam és ittam – egyébként is általában mindent egy kicsit túlzásba vittem –, és a horror tűnt a legmegfelelőbb műfajnak számomra. A film tényleg nem egy nagy eresztés, de segített túllépni a holtponton."*

A kéz Stone hetvenes évekbeli „sötét korszakának" lezárása, ettől kezdve folyamatosan foglalkoztatják forgatókönyvíróként. Először John Miliusnak készíti el a *Conan, a barbár* (1982) első változatát, de a későbbi módosításokkal nem ért egyet, és kiszáll a dologból. 1983-ban Brian de Palma számára megírja *A sebhelyes arcút* (Scarface), ezt a vérben tocsogó gengszertörténetet, amely Al Pacino főszereplésével sem tudott sikert aratni, elsősorban az erőszakos jelenetek naturalizmusa miatt. *„A sebhelyes arcú nem sokat segített a karrierem szempontjából, sőt inkább ártott, mint használt. Ez volt akkoriban az év leggyűlöltebb mozija, és engem is mindennek elmondtak a film miatt."*

A Sárkány éve (1985) Michael Cimino rendezésében megint csak fanyalgó kritikákat kapott, ismét az erőszak miatt. Stone azonban más véleményen van: *„Akármit mondanak, az amerikaiak erőszakosak, agresszívek. Imádják a vérfürdőket."* Az utolsó film, amiben csak forgatókönyvíróként vesz részt, Hal Ashby *8 Million Ways to Die* (1985/86) című munkája, de eközben már harmadik rendezői „bemutakozására" készül, mivel egy pillanatig sem adta fel azt a vágyát, hogy igazi rendező váljon belőle. *„E könyveket mindig a rendező szemével írtam, a fejemben ott volt a kész jelenet, kockáról kockára leforgatva. Azt hiszem, a film kulcsa a jó forgatókönyv. A nagyok, mint például Hitchcock mindig profi írókkal dolgoztak. Egy jó forgatókönyvből*

Szakasz

filmben maga a tőzsde csupán háttér, ■ film tulajdonképpen erkölcsi tanmese, amely mindenekelőtt a Charlie Sheen által alakított feltörekvő fiatal bróker és apja viszonyáról szól. Rengeteg embernek odaadtam a forgatókönyvet, és az ő megjegyzéseiket mind beledolgoztam". A Wall Street a yuppie-korszak Amerikájának szívében, ■ hipergazdagok világában játszódik, noha Stone soha nem tagadta ellenszenvét e réteggel szemben. *„Utálom a spekulációból származó pénzt. Ha elnök lennék, külön adót vetnék ki rá. Ezek az emberek az égvilágon semmi hasznot nem termelnek ■ társadalom számára. (...) Tudom, hogy ez ■ filmem kereskedelmi szempontból nem lesz sikeres. Az olyan típusú filmek, mint a Hálózat Sidney még egy közepes rendező is kiváló filmet tud összehozni, de egy igazán jó rendező is meg van lőve megfelelő forgatókönyv nélkül".*

Stone harmadik filmje, a *Salvador* (1986) egy fotóriporter-újságíró, Richard Boyle személyes tapasztalatain ■ alapul, és az 1980–81-es eseményekről, a halálbrigádokról, a gerillák és ■ kormány fegyveres harcáról szól. A film igen kevés pénzből, egy angol cég, ■ Hemdale 6 millió dollárjából készült, ötven nap alatt, mexikói helyszíneken, mivel a salvadori kormány nem engedte be a stábot az országba. Várható volt, hogy a nagy amerikai forgalmazók mérsékelt érdeklődést tanúsítanak majd egy ilyen politikailag kényes téma iránt. A cannes-i filmfesztivál elutasította mint „túlságosan kommersz" filmet, és az Egyesült Államokban sem volt valódi országos bemutatója. Los Angelesben és még néhány városban sikerrel futott és ■ baloldali sajtó részéről számos méltató kritikát kapott, de összességében szépen eltemették az egészet.

A nagy beérkezést még ugyanebben az évben *A szakasz* (1986) hozta meg Stone számára. A rémálmok és képzelt borzalmak világától saját élményanyagához, a Vietnamban eltöltött időszakhoz fordult. *„Amerikának húsz év kellett ahhoz, hogy egyenesbe jöjjön ■ Vietnam-szindrómával, és ugyanennek meg kell majd történnie Közép-Amerikával kapcsolatban is. A szakasz persze rólam (is) szól, Charlie Sheen egy kicsit én vagyok ebben a filmben".*

A szakasz bemutatásának évében négy Oscart kapott, köztük a legjobb filmért és a legjobb rendezésért járó díjat. Stone előtt megnyíltak a korábban zárva tartott ajtók, és ő gőzerővel látott munkához, részben korábbi elvetélt forgatókönyvei alapján azóta szinte minden évben elkészített egy filmet.

Az első a sorban ■ *Tőzsdecápák* (Wall Street, 1987), amely egy Ivan Boesky nevű tőzsdeügynök történetéből született, de Stone saját édesapjának is emléket állított vele. A film sztorija nagyon hasonlít A szakaszéhoz, annak mintegy békebeli változata, ahol az igazi harcmezőt ■ mindennapok küzdőtere váltja fel, de ■ tét és az eszközök alig különböznek: emberélet, pénz, hatalom és korrupció véres játszmája életre-halálra. *„A Wall Street története számomra 1981-ben kezdődött. Volt egy ismerősöm, aki elképesztően rövid idő alatt hihetetlen pénzeket csinált a tőzsdén, azután egy rossz húzás miatt egyik pillanatról ■ másikra teljesen tönkrement. E*

Tőzsdecápák

Hívd a rádiót

Oliver Stone filmjei:

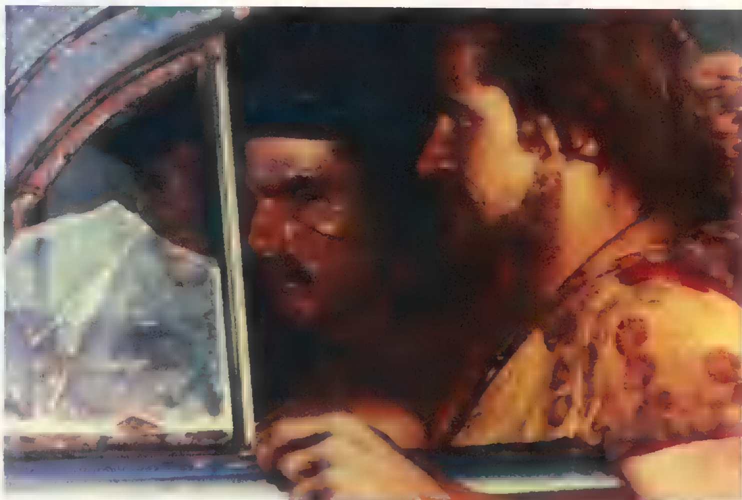
Megszállottság (Seizure, 1974)
A kéz (The Hand, 1981) (Intervideo)
Salvador, 1986
A szakasz (Platoon, 1986), (Mokép)
Tőzsdecápák (Wall Street, 1987) bemutatott
Hívd a rádiót! (Talk Radio, 1988) bemutatott
Született július 4-én (Born on the 4th of July, 1990) (Duna Film)
The Doors (1991) (Intercom)
JFK (1991) Jön!

Lumettől – és a Wall Streetet hasonlónak tartom – soha nem azok, mégis fontosak."

A *Hívd a rádiót!* (1988) tulajdonképpen Eric Bogosian ötlete volt, és Stone-t mindenekelőtt technikai kihívásként érdekelte. Ujjgyakorlatnak tekintette egy újfajta, az eddigiektől eltérő forgatási módszer megtanulását, kevés szereplővel és díszlettel. A hatalmas statisztériával, eredeti helyszínen forgatott, széles vászonra készült filmek után érdekes volt számára ez a kamarajelleg. *„Az egész olyan volt, mintha egy tengeralattjárón vagy egy liftben forgattunk volna."*

A *Született július 4-én* (1989)

Született július 4-én

The Doors

JFK

élete eddigi legnagyobb vállalkozása. A történet több mint harminc évet ölel fel és a filmben 170 (!) szöveges szerep van. Egy Stone korosztályához tartozó fiú felnőtté válásáról szól, arról, min ment keresztül Vietnamban és utána otthon, illetve mi történt Amerikával ebben az időszakban. *„Annyiban nagyon hasonló A szakaszhoz, hogy egyetlen ember életét kíséri végig, akit Ron Kovic alakjáról mintáztam. A forgatókönyvet tíz évvel korábban írtam, közvetlenül A szakasz után, és soha nem hittem, hogy valaha is leforgathatom."*

The Doors (1991): *„Számomra a rock Jim Morrisonnal kezdődött –* vallotta be Stone. Mielőtt Vietnamba ment, egyáltalán nem hallgatott rockzenét, mindent ott ismert meg. Nem sokkal azután, hogy visszajött, írt egy forgatókönyvet Break címmel, amit elküldött Jim Morrisonnak. *„Ez egy nagyon furcsa, szürreális történet volt egy Vietnamban elesett katonáról, akinek lelke az egyiptomi halottak alvilágába kerül. Választ persze sosem kaptam, de érdekes módon a kéziratot Jim halála után megtalálták párizsi hotelszobájában. Ezt afféle sorsszerű jelnek tekintettem. A filmben egy korszakot akartunk a vászonra vinni, a maga hangulataival, zenéivel, bolondságaival. (...) Jim nem volt őrült, csak a szabadság korlátait próbálgatta. (...) Az előkészületi munkák alatt félszáz emberrel beszélgettem hosszabban, kétszáz interjút készítettem, és több könyvet elolvastam. Csak abból kitelt volna legalább két film, amit a szemtanúk elmondtak, de én a saját változatomat akartam el-*

készíteni, ami elsősorban a korszak szelleméhez hű."

Oliver Stone ma pályafutása csúcsán van. Harmadik nekifutásra sikerült befutnia, méghozzá rögtön a csúcsra. Személyét és filmjeit állandóan vitatják, és ennek hulláma utolsó munkája, a *JFK* kapcsán minden korábbinál magasabbra csapott. A film ma Amerikában az érdeklődés homlokterében áll, úgyszólván nemzeti ügy, amiről a politikusoktól az utca emberéig mindenkinek megvan a maga véleménye. Ez pedig alighanem a legtöbb, amit egy hollywoodi filmkészítő elérhet a mai világban.

Nagy Zsolt

J F K

Oliver Stone ismét izgalmas vitatémáról gondoskodott honfitársai számára. JFK című, a Kennedy-gyilkosságról készített dokumentum-játékfilmjét december 20-a óta példátlan sikerrel vetítik az amerikai mozikban, és már [redacted] bemutató utáni első három hétben több, mint ötmillió néző volt kíváncsi rá.

Számítani lehetett rá, hogy így lesz. A forgatás tavaly májusban kezdődött, és [redacted] sajtó már szinte az első pillanattól élénk figyelemmel kísérte [redacted] munkát. Természetesen a koncepció körül csaptak legmagasabbra az indulatok, [redacted] The Washington Post például a forgatókönyv egy vázlata alapján jó előre [redacted] gúnyos „Dallas Csodaországban" címet adta Stone filmjének. (Ami egyszerre utalás a Kennedy-merénylet színhelyére, és a magyar televízióban is futó szappanoperára.) A New York Times azóta egymaga több mint húsz cikket szentelt [redacted] JFK-nak. Minden napilap, magazin és tévés személyiség kötelességének érezte, hogy véleményt nyilvánítson, s e vélemények többségükben elmarasztalóak voltak.

A rendező maga is feltette magának a kérdést: mi [redacted] [redacted] nagy felzúdulás műve körül? Mint egy interjúban elmondta, arra [redacted] következtetésre jutott, hogy filmjét „a hivatalosság" akarja lehetetlenné tenni – önvédelemből.

Ha a támadásoknak csakugyan ez lett volna a céljuk, igencsak célt tévesztettek. Amerika lázas izgalommal várta [redacted] Egyesült Államok harmincnegyedik elnöke, John Fitzgerald Kennedy meggyilkolásának „igaz történetét".

Stone kiérdemelte az érdeklődést. Lélegzetelállító rendezői tűzijátékkal szolgál – késleltetések és előreugrások sokaságával, megtörtént jelenetek hajszálpontos rekonstrukciójával. A JFK-ban kétszáztizenkét szöveges szerep van, több mint ezer snitt, a jeleneteket tizenötféle filmnyersanyagra rögzítették.

A film izgalmas kérdések sorát veti fel, ami azonban szokatlanul merész dolog: [redacted] kérdéseket (Stone felfogásában) meg is válaszolja. Megdöbbentő, de ennek a filmnek a következménye, hogy – mint egy friss közvélemény-kutatás kimutatta – az amerikaiak többsége már nem hiszi, hogy az 1963. november 22-én Dallasban eldördült lövéseket [redacted] „magányos gyilkos", Lee Harvey Osvald egyedül, és főleg pedig saját tervét végrehajtva adta le. A merényletet kivizsgáló Warren-bizottság ugyanis 1964-ben erre a következtetésre jutott, a közvélemény azonban ma már nagyrészt összeesküvést sejt [redacted] tragédia mögött.

A rendező egy hatalmas, jól szervezett akció eredményének tekinti az elnök halálát, és mivel alapos munkát végzett, nézőibe is sikerül átplántálnia meggyőződését.

A JFK mellesleg igen szórakoztató alkotás is. A történet, amelyet Stone, és a forgatókönyv társszerzője, Zachary Sklar a tényekből és feltételezésekből felépít, olyan, mintha Dashiell Hammett és Frank Cap[redacted] munkája lenne.

Szerencsés választás [redacted] főszereplő személye is. Kevin Costnerben az amerikaiak szívesen csodálják saját valós vagy vélt nemzeti jellemvonásaikat, az erőt és [redacted] igazság keresését...

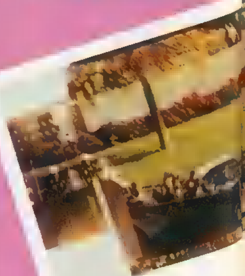
Costner Jim Garrisont, [redacted] New Orleans-i ügyészt játssza, aki annak idején a Kennedy-ügy kapcsán vizsgálatot folytatott egy bizonyos Clay Shaw nevű üzletember ellen. Clayről feltételezték, hogy részese volt az elnök elleni összeesküvésnek.

Semmit sem sikerült bebizonyítania, éppen ezért Stone kritikusai leginkább azt kifogásolták, hogy a rendező éppen belőle csinálta a „fehér kalapos cowboyt". Ráadásul Garrisont annak idején megvádolták, hogy ártatlan embert zaklat, és a JFK nézői mellesleg ugyancsak azzal az érzéssel hagyják el [redacted] mozit, hogy „volt összeesküvés, de Shaw nem biztos, hogy benne volt".

Az ügyész 1988-ban megjelent *A merénylők nyomában* című könyve mindenesetre nagy segítség volt Stone számára: lapjairól elélépett a hős, akire felépíthette filmjét.

A másik mű, amely [redacted] legfontosabb alapanyagot szolgáltatta, Jimm Marr 1989-es könyve volt, a *Kereszttűz: az összeesküvés, amely végzett Kennedyvel.* A Kereszttüzet Stone bírálói nem emlegetik, pedig nagy a jelentősége – [redacted] az egyik legmeggyőzőbb összeesküvés-hipotézis.

A két forrásmunka esetenként ütközik egymással. Amikor azonban Garrison, az egész rendszerrel viaskodó magányos hős valamiképpen nem illik bele a Marr-féle elmélet-konstrukcióba, Stone általában Garrisonnal tart, mert az ő személye kínál több drámai lehetőséget.

Az egyik jelenetben például a főszereplő felveti: lehet, hogy az ügynek a maffiához is köze van? Lehet viszont, hogy [redacted] valóságban az ügyésznek volt köze a maffiához, jelesül a New Orleans-i Carlos Marcello családhoz. 1973-ban pert indítottak ellene, mert állítólag pénzt fogadott el a játéktermeket működtető alvilág képviselőitől, de végül felmentették. Stone maga is elismeri: furcsa, hogy Garrison nem folytatott vizsgálatot Marcello ellen.

„Egy művésznek éppannyi joga van, hogy értelmezze a történelmet, akár egy újságírónak" – állítja Stone, és ezzel a jogával

él is. Sehol sem dolgozik akkora művészi igényességgel, mint amikor [redacted] Kennedy vesztét okozó összeesküvés meglétét igyekszik bizonyítani. Az ügyben – mindenki benne volt, [redacted] Castro-ellenes kubai emigránsok, [redacted] CIA, az FBI, [redacted] hadiipar. Ez [redacted] film legkidolgozottabb motívuma is, s ez jelenti egyik legnagyobb vonzerejét is.

A gondolat, hogy tudniillik a hatalom csúcsán lévők tervszerűen becsapják a publikumot, az amerikai filmgyártásban körülbelül három évtizedes múltra tekint vissza. Tulajdonképpen nem is volt szerencsés dolog, hogy a JFK-ban egy Donald Sutherland alakította, politikai körökben otthonosan mozgó szereplő előadja nézeteit [redacted] hatalom korruptságáról és titkolózásáról. Effajta gondolatok számtalan filmben elhangzottak már – le egészen [redacted] Rambóig.

Stone e már hagyományos felfogást még azzal is megfejeli, hogy egy egész részeiként ábrázolja John Fitzgerald Kennedy, Robert Kennedy és Martin Luther King meggyilkolását. A magyar néző emlékezetében, némi joggal, felbukkannak a réges-régi honi patentok. Ilyesfélék: a „haladó" X-et vagy Y-t [redacted] politikai reakcióval szövetkezett katonai–ipari komplexum tétette el láb alól. Stone egyébként nem is igen titkolja, hogy ilyesvalami volt [redacted] szándéka, ugyanis tréfásan oda nyilatkozott, hogy alkotása egyebek közt „egy csipetnyi agitprop".

Ez az agitprop meg is termi [redacted] maga gyümölcseit. Igen jellemző egy amolyan „utca emberének" véleménye: [redacted] lapok annyit összehazudnak mai dolgokról is. Hát akkor hadd hazudjon Oliver Stone is, ha akar!"

A rendező szelet vetett, de úgy látszik, célzatosan. Pontosan ezt a vitatkozó, egyre tájékozottabb közvéleményt szerette volna látni, mielőtt hozzáfogott a JFK elkészítéséhez. Azóta elkezdődött két másik film forgatása is, az egyiknek Osvald [redacted] főhőse, [redacted] másiknak az Osvaldot, úgymond, felháborodásában agyonlövő Jack Ruby.

Tüzet fogtak [redacted] politikusok is. Egy nappal [redacted] nyilvános premier előtt a törvényhozás tagjai megtekinthették [redacted] JFK-t, s azóta mind többen követelik közülük egy 1977-ben lezárult kongresszusi vizsgálat zárolt anyagainak nyilvánosságra hozatalát. Azóta bejelentették, hogy a titkosszolgálat is felszabadítja [redacted] vonatkozó dossziékat.

Amikor George Bush jelenlegi amerikai elnököt nemrégiben ugyancsak megszólaltatták [redacted] vitákban, a Fehér Ház lakója azt [redacted] nézetét ismételgette, hogy [redacted] Warren-bizottság eredményeit kell hitelesnek tekinteni, [redacted] többi olyasféle pletyka, mint hogy Elvis életben van. Stone percnyi késlekedés nélkül nyilatkozatot tett közzé a Daily Variety című lapban, amelyben mintegy megvádolta [redacted] elnököt, hogy [redacted] maga is részese volt [redacted] összeesküvésnek. „Bushnak bőven van lehetősége, hogy lóvá tegye az amerikai népet" – írta.

Egy bizonyos. Stone, amellett, hogy a filmes szakmában nagy horderejű újdonsággal állt elő, egy tekintetben feltétlenül hagyománytisztelő. Tiszteli tudniillik azt a hagyományt, amely szerves részévé vált az amerikai kultúrának, s amelynek értelmében jó ideje minden országos jelentőségű válsághelyzet mögött mindenki sötét erők még sötétebb összeesküvését sejti.

Az Entertainment WEEKLY magazin nyomán: **Kőrös László**

Egy [redacted] megörökíti [redacted] történelmet

A Zapruder-film

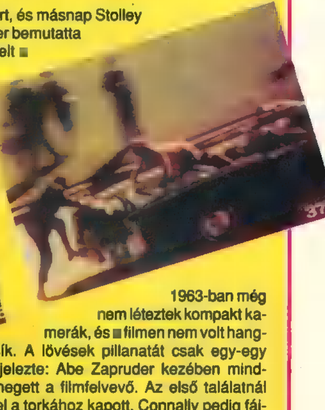
A Kennedy-gyilkosság szinte máig legfontosabb dokumentuma [redacted] merénylet pillanataiban született. Abraham Zapruder textilgyáros egy haditudósító lélekjelenlétével filmre vette az elnök elleni merényletet. Amikor az első lövés eldördült, a dallasi Dealey Plazán kitört zűrzavarban [redacted] legtöbben a földre vetették magukat, Abe Zapruder azonban állva maradt, és elkészítette a néhány másodperces csíkot.

Az anyag lehetővé tette az események rekonstrukcióját – [redacted] számos találgatás kiindulópontjául szolgál azóta is.

Richard B. Stolley, [redacted] LIFE magazin Los Angeles-i irodavezetője néhány órával később egy kollégájával és két fotóssal már Dallasban volt, és egy a rendőrségről kiszivárgott információ alapján hozzálátott, hogy felkutassa, ki volt a textilgyáros, aki felvette a merényletet, és akinek a neve „Z" betűvel kezdődik. (A kiindulópontul szolgáló füles mindössze ennyit árult el Zapruder személyéről.)

A nyomozás sikerrel járt, és másnap Stolley is [redacted] volt, amikor Zapruder bemutatta [redacted] közben előhívott felvételt [redacted] titkosszolgálat embereinek.

1963-ban még nem léteztek kompakt kamerák, és [redacted] filmen nem volt hangcsík. A lövések pillanatát csak egy-egy rezdülés jelezte: Abe Zapruder kezében mindannyiszor megremegett a filmfelvevő. Az első találatnál Kennedy integető kezével a torkához kapott, Connally pedig fájdalomtól eltorzult arccal kiáltásra nyitotta a száját. A harmadik lövedék becsapódása elborzasztotta a jelenlévőket, a háromszáztizenhármas kockán ugyanis látszott, ahogyan Kennedy koponyájából vér és agyvelő fröccsen előre... (Egyebek mellett ezen alapul a feltételezés, mely szerint az elnök ezt a lövést hátulról kapta.)

Kennedy a felesége ölébe hanyatlott, Jackie azonban pánikba esett, és megpróbált kimászni a kocsi csomagtartójára. Az autót gyalogosan kísérő titkosügynökök egyike a lökhárítóra fellépve visszatuszkolta a hátsó ülésre, aztán a fekete, nyitott limuzin száguldani kezdett [redacted] Parkland kórház felé.

A kamera, amelyet Zapruder használt, másodpercenként 18,3 képet készített – e szám ismerete utóbb lehetővé tette, hogy pontosan meghatározzák, mi mikor történt. (Egy mai kis kamkorder magára a felvételre is felírta volna a napot, az órát, a percet és esetleg a másodpercet is.)

A textilgyáros, bár tudta, hogy a néhány száz kocka nagyon sokat ér, szabódott, eladja-e a dokumentumot [redacted] LIFE-nak. Attól tartott ugyanis, hogy valamiféle rosszízű szenzációhoz szolgáltat nyersanyagot. Stolley biztosította, hogy tapintattal kezelik majd a felvételt – és így is történt. A hátborzongató 313-as kocka csak a következő évben jelent meg a lap hasábjain.

A LIFE [redacted] képek közlési jogáért 50 ezer dollárt fizetett, nem sokkal később pedig megvette a filmjogokat is – újabb 150 ezer dollárért.

Zapruder 1970-ben meghalt, a LIFE ekkor jelképes összegért, egy dollárért felajánlotta az örökösöknek: vásárolják vissza a jogokat. Megtették, és a továbbiakban még számos alkalommal kaptak érte jogdíjakat. Maga Oliver Stone 40 ezer dollárt fizetett, hogy felhasználhassa [redacted] JFK-hoz.

A legkisebb isten, akit imádnak

Mindössze 34,3 cm magas és 297 dkg súlyú. Néhány téves állítással szemben nem tömör aranyból készül. Alapanyaga 92,5 százalék ón és 7,5 százalék réz, ezt fedi egy 1 mm vastagságú, 10 karátos aranybevonat. Évente 100 darab készül belőle – ebből 24–30-at osztanak ki –, s amelynek darabjáért 200 dollárt fizet a megrendelő, az Amerikai Filmakadémia. Igazán olcsó ár ez ahhoz képest, hogy milliók érdeklődnek iránta, emberi sorsokat határoz meg, stúdiókat futtat be vagy juttat csődbe a filmművészet legrégibb, legismertebb, s legrangosabb elismerése, az Oscar-díj.

A díj 1927. január 11-én „született" Los Angelesben. Világrajötténél elsősorban Hollywood moguljai, a vezető filmstúdiók teljhatalmú urai – például Jesse L. Lasky (Famous Players-Lasky), Jack I. Warner (Warner Bros.), valamint mindenekelőtt Louis B. Mayer (Metro–Goldwyn–Mayer) – bábáskodtak. Nem véletlenül! A díj megalkotásával, létrehozásával az álomváros, illetve az álomgyárak pozícióit kívánták erősíteni, mely pozíciókat alaposan megingatta a filmipar vezető emberei, sztárjai körül kirobbant botrányok sora. Úgy gondolták, erre a nemes célra leginkább valamilyen díj felelne meg, amellyel a kiemelkedő teljesítményeket lehetne elismerni és jutalmazni. Az Ambassador hotel dísztermében megjelent 36 válogatott filmes szakember így alakította meg a Mozgóképek Művészetének és Tudományának Nemzetközi Akadémiáját (International Academy of Motion Pictures and Science).

Négy hónappal később került sor az első, még díjkiosztás nélküli gálaestre, a Biltmore hotel báltermében. A mintegy háromszáz jelenlévő támogatásáról biztosította a 36-ok elképzelését, mindössze egyetlen változtatást hajtottak végre: a szervezet nevéből kihúzták a „nemzetközi" jelzőt. Így lett végül belőle egyszerűbb nevén Amerikai Filmakadémia.

A legtöbb Oscart nyert filmek rangsora

11: *Ben Hur* (1959) r. William Wyler

10: *West Side Story* (1961) r. Robert Wise

9: *Gigi* (1958) r: Vincente Minnelli
Az utolsó császár (The Last Emperor, 1987) r: Bernardo Bertolucci (MOKÉP Videokiadó)

8: *Amadeus* (1984) r. Milos Forman
Elfújta a szél (Gone with the Wind, 1939 r: Victor Fleming
Gandhi (1982) r: Richard Attenborough
Most és mindörökké (From Here to Eternity, 1953) r: Fred Zinnemann
My Fair Lady (1964) r. George Cukor
A nagy balhé (The Sting, 1973) r: George Roy Hill
A rakparton (On the Waterfront, 1954) r: Elia Kazan

7: *Csillagok háborúja* (Star Wars, 1977) r: George Lucas (1 különdíjjal!)
Egy amerikai Párizsban (An American in Paris, 1951) r: Vincente Minnelli
Életünk legszebb évei (The Best Years of Our Lives, 1946) r. Wylliam Wyler
Farkasokkal táncoló (Dancing with Wolves, 1990) r: Kevin Costner (Zoom)

6: *Híd a Kwai-folyón* (The Bridge on the River Kwai, 1957) r: David Lean (Videa)
Magam útját járom (Going My Way, 1944) r:
Patton (1970) r: Franklin J. Schaffner
Távol Afrikától (Out of Africa, 1985) r: Sydney Pollack (DunaFilm)

Az Amerikai Filmakadémia díja hosszas huzavonát követően, hála Cedric Gibbonsnak, a neves rendezőnek, művészeti vezetőnek és díszlettervezőnek, egy kardot tartó keresztes vitéz figurája lett. A díj két összefüggő részből áll; a lágy kontúrokból álló vitézből és az alapzatból, amelynek peremébe az A.M.P.A.S. betűket, a díjat kiadó intézmény nevének rövidítését vésték. A talapzat tetején látható filmtekercs a filmművészetet jelképezi. Öt bemélyedése van, amely az Oscar-díj öt alapkategóriáját jelzi: a legjobb filmet (azaz producert), rendezőt, színész(nő)t, forgatókönyvírót, valamint technikai szakembert. A díjazottak nevét és a filmek címét ugyancsak a díj alapzatába gravírozzák be.

Az első keresztes vitézeket 1929. május 16-án, este 8 órakor osztották ki a hollywoodi Roosevelt szálló virágtermében – mindösszе öt perc alatt... Az első díjazott Lucien Hubbard producer volt, akinek a *Szárnyak* (Wings) című filmje a legjobb filmnek járó díjat nyerte el. A színészek közül Janet Gaynort, illetve a Hollywoodba átrándult német színészóriást, Emil Janningst jutalmazták, azaz ez utóbbit csak szerették volna, lévén ő nem ért rá erre „a cirkuszi" látványosságra. „Vegye át valaki helyettem a díjat, és majd adják postára Berlinbe. ...Remélem, a szobrocska nem törékeny"

Mióta először ítélték oda a díjakat, folyamatosan növekedett e kitüntetések jelentősége. A díj egyre elfogadottabb lett a szakmában, egyfajta értékmérőként kezdett funkcionálni – karrierek elindítója vagy buktatója, dollármilliók megnyerésének vagy elvesztésé-

nek előidézője. A '30-as évek elejére már becenevet is kapott, amely később világszerte ismert lett. Az *Oscar* elnevezés keletkezéséről legalább háromféle variációt ismerünk. Az egyik szerint az Oscar név Bette Davistől származik, aki az első férje, Harmon Oscar Nelson után nevezete el a szobrot, miután azt kézbe véve – 1936-ban, az *Átkos asszony* (Dangerous) című filmben nyújtott alakításáért kapta meg a díjat – meglepő hasonlóságot vélt felfedezni kettejük között. A másik verzió szerint Sidney Skolsky újságírótól kapta a nevet, aki a hajdani tréfás varietészínészek visszatérő poénjából – Akarsz egy szivart, Oscar? – merítette az ötletet. Oscarnak a vaudeville-zenekarok karmestereit hívták, akiket a tréfamesterek előszeretettel választottak csipkelődésük tárgyául, így próbálván kizökkenteni és nevetségessé tenni őket. Bármennyire is hihető mindkét verzió, egyik sem igaz. Valójában 1932-ben történt, hogy a Los Angeles-i Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia elnökének szobájába lépve Margaret Herrick, az újonnan felvett könyvtároslány megpillantván a szobrot, így kiáltott fel: „Nicsak, úgy néz ki, mint az én Oscar bácsikám!" (Why, he looks like my uncle Oscar!). Az eset egy újságíró révén hamarosan a köztudatba is bekerült, s ettől kezdve rajtaragadt a szobrocskán az Oscar név. Mellesleg később Herrick kisasszony az Akadémia elnöki székéig vitte.

Az Oscar-díjra való „nevezés" egyetlen feltétele, hogy az adott filmet a tárgyévben bemutassák, s legalább egy hétig vetítsék Los Angeles valamelyik mozijában. A tárgyév a versengés éve, a kiosztási ceremóniára viszont értelemszerűen csak a következő esztendő március–április havában kerül sor. Ahhoz, hogy ide eljussanak a versengő személyek és filmek, előzetes szűrésen kell átesniük. Ez a nominálás vagy jelölés. A Filmakadémia több mint négyezer tagja minden év elején értékeli az előző esztendő termését. Különböző szakmai bizottságok – úgy mint a rendezőké, színészeké, operatőröké stb. – rostáján mennek át a filmek, mígnem kialakul az a három–öt fős mezőny, amely jogosult az Oscar-díjért folyó versenyben elindulni.

A nomináltak közé bejutni is már egyfajta rangot jelent. Ám a kategóriák nem egyenrangúak! Az idők során összesen 30 kategória létezett, persze különböző variációkban. Napjainkban (általában) 18 kategóriában folyik a verseny, ehhez jönnek még az animációs filmek, a rövidfilmek és a dokumentumfilmek, valamint a különböző különdíjak és életmű-Oscarok. A világ azonban elsősorban

Sztárok és Oscarok

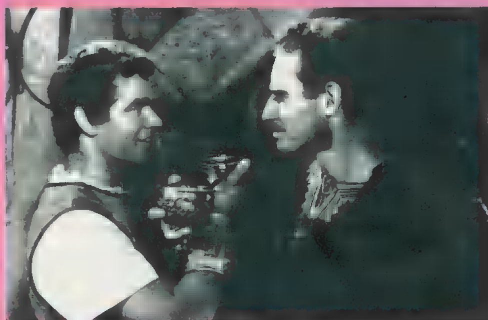
„Ez a kis pofa lett a világ egyik leghíresebb trófeája. Róla beszélnek a legtöbbet. Az én szakmámban mindenki leghőbb vágya" – mondja meghatottan, a szobrocskát kezében tartva az amerikai Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia 27. elnöke, Karl Malden, aki hosszú éveken át alakította a San Francisco utcáin című krimisorozat idősebbik nyomozóját. Mindez a *Sztárok és Oscarok – Oscar-díjasok 1970–1990* (Oscar's Greatest Moments, 1991) című filmben látható-hallható, melyet néhány hete kazettán már a honi tékákból is kölcsönözni lehet. A csaknem kétórányi színvonalas összeállításban megismerhetjük az Oscar-díj történetét, s sok tucat sztárt láthatunk viszont: hol egykori ünnepi ceremóniamesterként, hol az értékes díj jutalmazottjaként. Megkapó, megható, örömteli és – a vesztesek számára – bánattal teli pillanatok, Magyarországon soha nem látott epizódok, poénok, forgatókönyvön kívüli bakik és politikai megnyilvánulások, melyek mind-mind a díjátadáshoz fűződtek. Vajon mit mondott az Oscar átvétele utáni pillanatokban Dustin Hoffman, Whoopi Goldberg, Cher, Meryl Streep, Liza Minnelli, Sylvester Stallone, Francis Ford Coppola, Kevin Costner, Robert de Niro, Jane Fonda, Jack Nicholson, s vajon kit küldött el a díjátadásra a Keresztapáért kitüntetett Marlon Brando és miért? Mindez kiderül a filmből, mely ízelítőt ad az elmúlt két évtized díjkiosztó ünnepségeinek igazi hollywoodi show-iból, s feleveníti az utóbbi húsz év Oscar-díjjal jutalmazott legjobb filmjeit.

Az összeállítás Karl Malden elnök szavaival zárul: *„Az Oscar lényege, hogy a művészek egyszerűen kifejezik szívből jövő megbecsülésüket művésztársaik iránt."*

■ úgynevezett öt nagy kategóriára figyel. ez a legjobb filmért járó Oscar (producer), a legjobb rendezés (rendező), a legjobb férfi és női alakítás (színész, illetve színésznő) és végezetül ■ legjobb forgatókönyvért (forgatókönyvíró) járó díj. Rajtuk kívül a különböző szakterületek legjobbjai (operatőrök, zeneszerzők, jelmez- és díszlettervezők stb.) ■ díjazottak. Az első évben 12 kategóriában 30 filmet nomináltak. 1951-től egységesítették a csoportonkénti ötös létszámot, bár néhány kevésbé jelentős kategóriában ez háromra mérséklődött.

Az egyik legérdekesebb kategória ■ nem angol nyelvű filmeké, amelyet 1956-tól vezettek be. (Nem hivatalos formában 1947 óta díjazták őket.) Rod Ackerman újságíró szerint ezt ■ kategóriát „■ nem amerikai filmek vigasztalásául, alibiként hozták létre". Mindez jól tükrözi az Oscar-díj nacionalista jellegét, amely mit sem változott a kezdetek óta. Különösen hátrányos helyzetben voltak sokáig ■ (volt) szocialista országok, illetve a harmadik világbeli fejlődő országok filmjei.

Rangosnak számít-e az Oscar vagy sem, elismerik-e a jelentőségét vagy sem, e díj él és virul, immáron több mint hat évtizede. Túlélt minden válságot, túlélte saját magát. A legkisebb Isten, akit valaha is imádtak, a filmművészet legrégibb elismerése. S éppen emiatt egyre inkább érinthetetlen. Amerikának egyszerűen szüksége van egy ilyen ünnepre – önigazolásul, bátorításul, s persze kivagyiságból. Hollywood és az Oscar-díj elválaszthatatlan egymástól.

Nem nehéz levonni a végkövetkeztetést, amíg film lesz a világon, addig lesz Hollywood is, amíg lesz Hollywood, addig lesz Oscar-díj is!

OSCAR-DÍJ '92

– az 1991-es filmtermés alapján

A legjobb film:
A BÁRÁNYOK HALLGATNAK (The Silence of the Lambs)
A legjobb férfi főszereplő:
ANTHONY HOPKINS (A bárányok hallgatnak)
A legjobb női főszereplő:
JODIE FOSTER (A bárányok hallgatnak)
A legjobb férfi mellékszereplő:
JACK PALANCE (Irány Coloradó! – City Slickers)
A legjobb női mellékszereplő:
MERCEDES RUEHL
(A halászkirály legendája – The Fisher King)
A legjobb rendező:
JONATHAN DEMME (A bárányok hallgatnak)
A legjobb díszlet:
BUGSY (Dennis Gassner, Nancy Haigh)
A legjobb operatőri munka:
JFK (Robert Richardson)
A legjobb jelmez:
BUGSY (Albert Wolsky)
A legjobb vágás:
JFK (Joe Hutshing, Pietro Scalia)
Az év legjobb nem angol nyelvű filmje:
MEDITERRANEO (olasz)
A legjobb smink díja:
TERMINATOR 2. (Stan Winston, Jeff Dawn)
A legjobb eredeti filmzene:
A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG
(Beauty and the beast) Alan Menken
A legjobb eredeti filmbetét dal:
A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG – Alan Menken, Howard Ashman

A legjobb filmhang:
TERMINATOR 2.
A legjobb hanghatás vágásának díja:
TERMINATOR 2.
A legjobb képi hatások díja:
TERMINATOR 2.
A legjobb eredeti filmforgatókönyv:
THELMA ÉS LOUISE (Callie Khourl)
A legjobb adaptált forgatókönyv:
A BÁRÁNYOK HALLGATNAK (Ted Tally)
Producerí és rendezői tevékenységéért életmű-díjat kapott:
GEORGE LUCAS
Emlékdíjjal jutalmazták SATYAIT RAY indiai rendezőt és RAY HARRYHAUSEN trükkmestert.

Összesen:
5 Oscar – A BÁRÁNYOK HALLGATNAK
4 Oscar – TERMINATOR 2.
2–2 Oscar – BUSY, JFK, A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG
1–1 Oscar – THELMA ÉS LOUISE, A HALÁSZKIRÁLY LEGENDÁJA; IRÁNY COLORADÓ!
A díjazott filmek közül már látható a magyar mozikban:
A BÁRÁNYOK HALLGATNAK, THELMA ÉS LOUISE, A HALÁSZKIRÁLY LEGENDÁJA, TERMINATOR 2., IRÁNY COLORADÓ!
Hamarosan bemutatják: JFK, BUGSY, A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG
Videón már kölcsönözhető a hazai tékákban: TERMINATOR 2.
Videón jön: THELMA ÉS LOUISE, IRÁNY COLORADÓ!
Tárgyalások alatt: A BÁRÁNYOK HALLGATNAK

A bárányok hallgatnak; hét jelölésből ötöt megszerzett. Anthony Hopkins (jobbra) a legjobb férfi főszereplő díját nyerte

A Tri-Star produkció Bugsy tíz jelölést kapott, de be kellett érnie két Oscarral; Warren Beatty partnere Annette Bening

Geena Davis lemaradt az Oscarról; a Metro–Goldwin–Mayer-film, a Thelma és Louise egy díjjal vigasztalódott

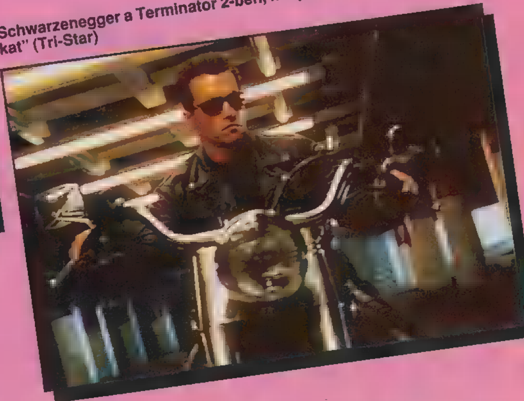
Costner mint Garrison a Warner Brothers filmjében; nyolc jelölés, két díj – JFK

Mercedes Ruehl, a legjobb női mellékszereplő Robin Williams és Jeff Bridges oldalán A halászkirály legendájában (Tri-Star)

Jodie Foster edzésben, a legjobb női főszereplőként. A bárányok hallgatnak az Orion filmjeként tarolt

Schwarzenegger a Terminator 2-ben, mely besöpörte a „hatásdíjakat" (Tri-Star)

ANDY GARCIA

Minden esélye megvan arra, hogy az évtized egyik legnagyobb filmcsillaga legyen! Szuggesztív és határozott egyéniség, okos és elszánt, s ami Hollywoodban sosem hátrány, megfelelő, dögös kinézet. Utána megfordulnak a nők az utcán! Mindamellett jó színész, sőt átkozottul jó. Pedig csak alig tucatnyi film áll a háta mögött, no meg, ifjú kora ellenére, rengeteg tapasztalat. *Andy Garcia* ugyanis Miami utcáin szerezte alapismereteit a nagybetűs Életről...

Havannában született (1957), majd a forradalom elől emigráló szüleivel Floridába települt át. Az iskolában hadilábon állt az angol nyelvvel, ám később rájött arra, hogy a nyelvtudás elengedhetetlen a boldoguláshoz. A Miami Nemzetközi Egyetem elvégzése mellett éveken át játszott regionális színházi produkciókban. Ekkortájt döntötte el, hogy színész szeretne lenni. Miami nem éppen a színészek paradicsoma, így Andy is a régi, kitaposott utat választotta. „Menj nyugatra, fiatalember!" – hangzik az évszázados mondás, s a fiatalember felkerekedett, s meg sem állt Los Angelesig, Hollywoodig. A stúdiók kapuiban azonban mindig sok önjelölt sztár vár bebocsátásra.

AKI LEGYŐZTE AL CAPONET

Andy Garcia a színházakban – például a Comedy Store-ban –, illetve a televíziónál próbált először szerencsét. A tv-s korszakából egyetlen igazán ismert sorozat emelkedik ki, a *Hill Street Blues* (1985-től), amelyet nálunk *Kékvárosi körzet* címen mutatott be a televízió. A széria egyike azon kevés sorozatkriminek, amely nagy figyelmet szentelt a hitelességnek, egy rendőrörs hétköznapjainak reális, életközeli bemutatásának. A sikerben nem kis szerepet játszott a Garcia által alakított detektív figurája. A számos tv-szerep meghozta a hatását: 1985-ben Philip Borsostól megkapta első játékfilmszerepét is, a *Főszezon* című feszült thrillerben. Következett *A halál nyolcmillió módja* című mozi egyik főszerepe, Jeff Bridges oldalán, majd az igazi kiugrás.

Brian De Palma ez utóbbi, Hal Ashby-filmben látta meg Garciát, melynek az lett a következménye, hogy beválogatta az Al Capone kiiktatására induló csapatba. És a kis Andy nem rettent meg a feladat nagyságától, méltó fegyvertársnak bizonyult Kevin Costner – ő az, Aki legyőzte Al Caponét (1987) – és Sean Connery számára. A stílusos gengszterfilm szép szakmai és közönségsikert aratott, s elindította Garciát a szuperkrimik felé vezető úton. Egyébként élvezettel játszott a filmben, hiszen a saját bevallása szerint imádja a gengsztermozikat.

HIGGY NEKI...

Az 1989-es esztendő két igényes filmet hozott számára. Mindenekelőtt Ridley Scott hűvös eleganciával és vasmarokkal rendezett mesterművét, a Fekete esőt, amelyben a szamurájkard suhintásai által belengetett földi pályafutásig bezárólag szinte leradírozta a színről a hollywoodi film hivatásos pénzszerzőjét, Michael Douglast. Mert benne minden megvan, ami Douglasból hiányzik: fessnek fess, okosnak okos, sőt színésznek is színész.

„Egy olyan nagyvárosban, mint Los Angeles, a rendőrök állandóan ki vannak téve a korrupció, a korrumpálódás veszélyének” – mondja Michael Figgis, a *Higgy neki, hisz zsaru!* (1989) című film rendezője. *„Hogy működni tudjanak, néha meg kell kerülniük a szabályokat. Filmünk arról szól, hogy mindennek milyen következményei vannak.”* A „fekete” filmben Andy Garcia és Richard Gere párhuzamos története bontakozik ki. Garcia egy módszeres és ambiciózus tiszt a belső ügyosztályon, aki tiszteli a törvényt, s hisz benne, Gere viszont egy ismert rendőrjárőr, aki ugyan jól ismeri a törvényt, de a manipulációkban hisz. Minél jobban elmélyül kettejük konfliktusa, annál inkább megmutatkozik hasonlóságuk. Garcia önfeledten bújt a belső inspektor bőrébe, elvégre izgatta a feladat, hogy önmagát játszhatta – egy latin-amerikai szerepet alakíthatott.

A KERESZTAPA-UTÓD

A következő esztendőben már a legnagyobb sztárok között találjuk Garciát. Maga a film, *A keresztapa* régóta várt folytatása ugyan lemaradt az Oscar-díjról, de Garcia hozta magát, felnőtt a nagyokhoz. Amikor kiderült, hogy ő kapta meg Vincent szerepét – őt szemelt ki a halála előtt Pacino a keresztapaságra –, sok ideje nem maradt az ünneplésre: *„Francis pénteken készített próbafelvételeket velem, szombaton megkaptam a szerepet, kedden kezdtük az előkészületeket. Ilyen óriásokkal együtt dolgozni – az nem foglalható csak úgy szavakba. A változás szinte észrevétlen marad, az ember csak szívja magába az élményeket, de a történteket nehezen tudja meghatározni”*. Nagyon büszke arra, hogy részt vehetett *A keresztapa III* (1990) munkálataiban, s Coppola mester oldalán szerezhetett tapasztalatokkal. *„Azt hiszem, Coppola segítségével egyszerűen színész lettem.”*

Sok vonatkozásban Vincent tulajdonságait hasonlatosnak véli a magáéhoz; kötődés a családhoz, a hagyományok tisztelete, de idő tartozik a hajlam az erőszakosságra is. Úgy véli, mindez megtalálható benne, ha nem is annyira sarkítottan, mint a filmbéli figuránál. *„A párhuzamokat némileg felerősítettem, az eltéréseket pedig megpróbáltam tompítani, hogy közelebb kerüljünk a szerephez. Ez bizonyos értelemben mindig egy pszichoanalízis.”*

Vincent szerepének eljátszásával Garciát megcsapta a sztárság szele. Amikor kiderült, hogy övé a szerep, attól kezdve az emberek viselkedése drámaian megváltozott vele szemben. *„Olyan ajtók nyíltak meg előttem, amelyek azelőtt zárva voltak. Kezdtem valakinek számítani az emberek szemében.”* Az Oscar-jelölése csak tovább erősítette helyzetét, jobbnál jobb szerepajánla-

tokkal bombázták. „Annyit választhatnék ki közülük, amennyit csak kedvem tartja, de nem akarok semmit elsietni. Jól szeretnék dönteni, nem pedig gyorsan."

FŐ A TÖRTÉNET

Legutóbb Kenneth Branaghnak mondott igent. A fiatal színész-rendező különleges, lélekvándorló szerelmi-bűnügyi filmjében, a Meghalsz újraban (1991) vállalta el a cinikus újságíró lezser szerepét. Amelyet ugyan nem lehet igazi főszerepnek nevezni, mégis szívesen dolgozott az alkotásban. Ennek fő oka, hogy megragadta a történet: „*Ha hiszel a mennyországban, és hiszed, hogy létezik a lélek, akkor miért ne tudna a lélek valaki másban testet ölteni? Én hiszem, hogy ez lehetséges. Minden-észtre ez egy rendkívül izgalmas téma.*"

Szerepeit, alakításait már ismerjük, magánéletét kevésbé. Csak annyira engedi betekinteni ebbe az újságírókat, amennyire feltétlenül szükséges. Róla nem is lehet olvasni a pletykalapokban, sőt a filmekben sem mutogatja magát, még félmeztelenül sem. Nyugodt, harmonikus, kiegyensúlyozott családi életet él, s mellesleg három kisgyermek édesapja.

Andy Garcia büszke arra, hogy ilyen hétköznapi névvel – nevének gyakorisága a 19. helyen áll az Egyesült Államokban – sikerült kitörnie az ismeretlenség homályából. Lehet, hogy ő lesz a '90-es évek egyik legnagyobb, s legfényesebb csillaga? Minden esélye meg van arra, hogy az legyen!

Szilágyi G. Gábor

Filmjei:

Külvárosi körzet (Hill Street Blues, 1985–86 TV-sorozat) (TV)
Clint és Nadine (Clint and Nadine, 1985 TV)
Főszezon (The Mean Season, 1986) r: Philipp Borsos
A halál nyolcmillió módja (Eight Million Ways to Die, 1986) r: Hal Ashby
Aki legyőzte Al Caponét (The Untouchables, 1987) r: Brian De Palma (Duna Film)
Amerikai rulett (American Roulette, 1988) r: Maurice Hatton
Állj fel és beszélj! (Stand and Deliver, 1988) r: Ramon Menendez
Fekete eső (Black Rain, 1989) r: Ridley Scott (Duna Film)
Higgy neki, hisz zsaru! (Internal Affairs, 1989) r: Michael Figgis (Duna Film)
Erőjáték (A Show of Forc, 1989) R: Bruno Barreto
A keresztapa III. (The Godfather Part III., 1990) r: Francis Ford Coppola (Duna Film)
Meghalsz újra (Dead Again, 1991)

Akadnak, akik úgy gondolhatják, a vallásos témájú műsoros kazetták megjelenése nem vezethető vissza másra, mint a politikai fordulatra, amely most kedvezni látszik az ilyen alkotásoknak. Csakhogy a videókazetták piacán is mindinkább ■ kereslet–kínálat szabályai érvényesülnek. Éppen ezért azt ■ tényt, hogy ■ polcokon, ha lassan is, de egyre inkább szaporodnak a vallásos videók, annak a jeleként lehet értelmezni, hogy létezik társadalmi igény, melynek kielégítését a forgalmazók, ■ kereskedők is egyre inkább fontosnak tartják.

Amikor a vallásos videók hazai terjedését vizsgáljuk – bármilyen abszurd is a párhuzam –, rájövünk, kicsit hasonló volt ■ helyzet, mint ■ horror- vagy épp a pornókazetták behozatalának történeténél. E műfajok esetében nem is annyira az a tény zavarta a hatóságokat, hogy az adott kazetta illegálisan került az országba, mint inkább az átcsempészni kívánt film tartalma. A pornó és a horror üldözésének elvi alapja az volt, hogy ■ műfajok nem egyeztethetők össze a „szocialista" erkölccsel. Ezenközben persze nyílt titok volt, hogy a rendeletek meghozói, a párt- és állami vezetők a maguk számára azért fenntartották ■ jogot, hogy ■ köznéptől óvott filmeket házi vetítőikben megtekintsék...

Annyiban természetesen más volt a helyzet a vallásos témájú videókkal, hogy ezek elutasítása valóban ideológiai szembenálláson alapult. A materialista értékrend hirdetői – politikai meggyőződésük okán – gátat kívántak szabni minden olyan, számukra idealistának tűnő világszemléletet tükröző alkotás terjedésének, amely felfogásukkal ütközött. E szemléletnek azután számos olyan film is áldozatául esett, amely pusztán az általános emberi normákat kívánta emberközelbe hozni az európaiság – keresztényi szemléletén nyugvó – kultúrkörének bemutatásával. Az általános bizalmatlanság hosszú évekre olyanfilmektől is megfosztotta a magyar mozilátógatókat és videósokat, mint például ■ *Jézus Krisztus Szupersztár,* amelyről még a kritikusok szerint sem igazán mondható el, hogy alkotója Jézusnak kívánt volna „reklámot csinálni".

Ahogyan kezdtek enyhülni ■ korlátok, s már-már a hatóság is kezdett szemet hunyni a korábban tiltott műsoros kazetták behozatala felett, úgy jött egy kisebbfajta áttörés a vallásos videóknál is.

Közismert, a legnagyobb magyar egyházak ■ elmúlt évtizedekben is szoros kapcsolatot tartottak ■ nyugati államokkal. A katolikus egyház érthetően elsősorban Vatikánnal, Rómával állt kontaktusban, míg a protestáns egyházak Svájccal, Németországgal. Az pedig még a kisebb felekezetek – mint például magyarországi buddhisták – számára is kézenfekvő megoldásnak tetszett, hogy a kapcsolatok ápolását a szomszédos Ausztrián keresztül folytassák. Értelemszerű tehát, hogy a legtöbb videókazetta az osztrákoktól érkezett.

A filmek behozatala sokáig konspirációs úton történt: vagy egy kiutazó magyar hívő, esetleg pap próbálta meg becsempészni a határon, vagy külföldi papok, világiak hozták magukkal. Természetesen gondot jelentett, hogy az egyházi személyeket, ■ templomokat és plébániákat megfigyelés alatt tartották a hatóságok. Éppen ezért rendkívüli akadályokba ütközött egy-egy beszerzett film vetítése. Idővel aztán kialakult erre is egy – többé-kevésbé az állami hatóságok által is tolerálni kezdett – megoldás.

A filmeket eleinte csak kisebb csoportok előtt, rendszerint hittanóra keretében kezdték el vetíteni. Az első ilyen film, amelyet – a nyolcvanas évek elején – országszerte talán több százezren tekintettek meg ilyen féllegális formában, Zeffirelli *„Napfivér, holdnővér"* című alkotása volt, amely assissi szent Ferenc életét dolgozta fel. Ezt követte a *„Názáreti Jézus"* bemutatása, majd Pasolini *„Máté evangéliuma".*

A názáreti Jézus

Krisztus utolsó megkísértése

Barabás

Nyomozás Krisztus holtteste után

Jézus

Idővel természetesen egyre szűkebbnek bizonyultak ■ vetítésekhez a kis hittantermek, s estéről estére egész templomokat megtöltő vetítések következtek. Ebben az időben azonban még gyakorta normál mozifilm formájában érkeztek a nyersanyagok, amelyek szinkronizálását rendszerint úgy oldották meg, hogy valaki mikrofonba olvasta a film forgatókönyvi szövegét.

A képmagnók terjedése tette lehetővé, hogy a korábbi nagy létszámot vonzó vetítések újra leszűküljenek, s egyszerre több helyen, nyugodtabb körülmények között lehessen filmet nézni. E folyamatot elősegítette maga a politikai enyhülés, ■ az, hogy a nyugati egyházak gyakran támogatták videós berendezésekkel is ■ szegényebb eklézsiákat.

Videó és Vallás

A filmek, videók műfaji áttekintésében kevés szó esik azokról az alkotásokról, amelyek valamilyen vallásos témát dolgoznak fel. Pedig igencsak bőséges a kínálat a nagyvilágban. Idehaza főként a televízióból rögzíthettünk néhány alapművet, s videókazettán is kezd bővülni a választék.

Bár a plébániák egyre többjébe került lejátszó, a vallásos családok háztartásainak zömében továbbra is az átlagosnál kevesebb készülék és film jutott. Ennek elsősorban az az oka, hogy az esetek többségében többgyermekes, anyagilag az átlagosnál nehezebb helyzetben lévő családokról van szó, akik nehezen engedhetik meg maguknak a „saját mozit".

A vallásos videókon belül természetesen számtalan, egymástól eltérő jellegű és műfajú film található. A már említett klasszikusnak számító alkotások – rendszerint neves nyugati rendezők alkotásai – mellett időről időre megjelentek a lelki élet táplálását segíteni hivatott oktató videók is: Igencsak megszaporodtak ugyanakkor a dokumentumfilm műfajába tartozó nevek is, amelyek rendszerint egy-egy kegyhely, búcsújáróhely történetét elevenítették fel. Ilyen film készült a franciaországi Lourdes-ról, feldolgozva a kis falusi lánynak, Bernadette-nek történetét, aki több jelenés során is látta Szűz Máriát. Hasonló témát dolgozott fel a jugoszláviai Medjugéról készült film, ahol egy többgyermekes család hat tagjának is voltak – s vannak mind a mai napig – hasonló élményeik. A buddhisták ugyanakkor a lélekvándorlásról és Krisna életéről készített videókat mutattak be már évekkel ezelőtt a magyar érdeklődőknek.

Ami a jelenlegi hazai megjelenéseket illeti, elsősorban a Televideó Kiadó gondozásában látnak napvilágot egyházzal, vallással összefüggő kazetták. Múlt év végén, az MTV Péntek 13 produceri irodájával közösen hozták forgalomba a *II. János Pál pápa Magyarországon* című összeállítást, amely a pápa tavaly augusztusi itteni látogatásnak eseményeit gyűjti csokorba. A Magyar Televízió Vallási Produceri Irodája készítette el a videón szintén látható, Mindszenty József életét bemutató filmet. A vallástörténet nagy személyiségeit állítja elénk Jankovich Marcell sorozata két kazettán, *Ki öröktől fogva* címmel. A katolikusok világában segít eligazodni a *Keresztény ünnepek* kazetta az Adventtől Húsvéton át Szent Jeromos ünnepéig. A *Hanuka* című kazetta a zsidó ünnepről szól. A vallásos videók közül kiemelkedik az angol *Videó-Biblia gyermekeknek*, mely rajzban meséli el az *Ószövetség* és az *Újszövetség* történéseit. A ritka magyar filmek egyike a Sumonyi Zoltán által írt *Pázmány*, amely a protestánsból lett esztergomi érsek életét tárja a néző elé, tévéjáték formában.

Bizonyos, hogy a nyugati filmalkotókkal szemben kimutatható hiányosságokat a hazai filmesek és videósok a közeljövőben nagyobb lendülettel fogják majd pótolni. Itt is határt szab azonban a pénzszűke, ugyanis az egyház ez esetben csak a hívek adományára számíthat.

Dobszay János

Keresztény ünnepek

Jézus Krisztus Szupersztár

SIKERLISTA

bmk
Budapest XI.,
Szakasits Á. út 55.
Postacím:
1518 Bp., Pf. 145

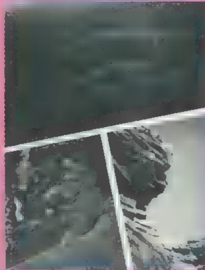

1

BMK

1. Farkasokkal táncoló (Zoom)
2. Ovizsaru (Duna Film)
3. Álomcsapat (Duna Film)
4. Amerikai nindzsa IV. (VICO)
5. Ártatlanságra ítélve (Intercom)
6. Terminator 2. (Intercom)
7. Top Gun (Duna Film)
8. Eszelős szívatás (Intercom)
9. Autósakadémia (VICO)
10. Mentősök (VICO)
11. Behálózva (Duna Film)
12. Rendőrakadémia IV. (Intercom)
13. Űrszekerek V. (Duna Film)
14. Istenek ivadékai (Zoom)
15. Az óriás polip (Mokép)

1

TELEVIDEO

1. Az egyetlen Föld (japán filmsorozat a Föld keletkezéséről és történetéről napjainkig)
2. Gombóc és Rozsdás (amerikai rajzfilm)
3. Tüskevár (ifjúsági filmsorozat)
4. Tudja Mikó...!? (Mikó István szórakoztató műsora)
5. Felejthetetlen csillagok (nagy magyar sztárok archív felvételei)
6. Dolly Roll (az együttes klipjei láthatók ■ kazettán)
7. Abigél (ifjúsági film)
8. Csárdáskirálynő 1–2.(2 kazettán az 1961-ben készített nagysikerű színházi előadás felvétele)
9. Én kicsi pónim (amerikai rajzfilm)
10. II. János Pál pápa Magyarországon

1

DUNA FILM

1. Keresztapa III.
2. Talpig zűrben
3. Alkalom szüli ■ szexet
4. Biloxi blues
5. Megint 48 óra
6. Behálózva
7. Álomcsapat
8. Várom ■ párom
9. Jövendölések
10. Ovizsaru
11. Fantom az éjszakában
12. Unokatestvérek
13. Kötéltánc
14. Kutyaszorítóban
15. Gyilkos látomás
16. Vissza ■ jövőbe III.
17. Tini nindzsa teknőcök
18. Távol Afrikától
19. Palimadár
20. Higgy neki, hisz zsaru

A video magazin

KÖVETKEZŐ SZÁMÁNAK TERVEZETT TARTALMÁBÓL:

Sztárportré: Nick Nolte
A hidegháború filmjei
A „szívességi" kazettapiac
Kölcsönzők Londonban
Teszt: Sony, Sanyo, Hitachi kamkorderek
Tékaújdonságok

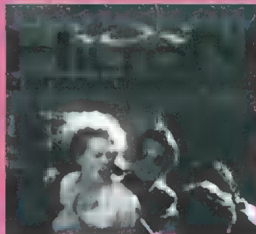

1

MOKÉP

1. Hófehérke és ■ hét elgyötört törpe	(színes spanyol erotikus komédia)
2. Flash Gordon	(színes amerikai sci-fi)
3. Harapós hölgy	(színes amerikai thriller)
4. A király ágyasa	(színes angol szerelmi történet)
5. Nindzsák aranya	(színes japán kalandfilm)
6. A tigris szeme	(színes amerikai akciófilm)
7. Vasháromszög akció	(színes amerikai háborús film)
8. A sátán anyja	(színes olasz horror)
9. Igazság és bosszú	(színes amerikai krimi)
10. Ez ■ srác a csajom	(színes amerikai vígjáték)
11. Ator, a harcoló sas	(színes amerikai kalandfilm)
12. Eddie és a „cirkálók"	(színes amerikai zenés film)
13. Piszkos gondolatok	(színes amerikai szatíra)
14. Ator, a legyőzhetetlen	(színes amerikai kalandfilm)
15. Gyilkos játékok	(színes amerikai akciófilm)
16. Mesék az erotikáról	(színes olasz erotikus vígjáték)
17. Csak kétszer halsz meg	(színes francia krimi)
18. Az Urán összeesküvés	(színes amerikai kalandfilm)
19. A pók hálójában	(színes olasz krimi)
20. Kiköpött apja	(színes olasz vígjáték)

1

VIDEO 2000

1. Bangkok Hilton I–III.
2. Büntető
3. Gyilkos portré
4. A bosszú útja
5. Átváltozás
6. A kölyök
7. Éjféli rettegés
8. Vak ítélet
9. Végső harc
10. A küzdelem törvénye 2.
11. Az ember, aki öl
12. Riverband
13. Véres küzdelem
14. A nagy menet I–II.
15. Szerencsés katonák
16. Harc az életért
17. Az utolsó harcos
18. Utcai vadász
19. A fúria börtönében
20. Elsőrendű célpont

1

GORDIUSZ[13]

1. Ima egy haldoklóért
2. Gondos bocsok
3. Django visszavág
4. Topline
5. Run, Run Joe
6. Robocop I.
7. Dinolovagok
8. California
9. Gyilkos apáca
10. Kutyaparadicsom

1

Fót, Vörösmarty tér 15.
Budapest XIII., Pannónia u. 13.
(T.: 132-5027)
Budapest XI., Fadrusz u. 14.
(T.: 186-7815)
Budapest
XIV., Erzsébet királyné útja 41/a.
(T.: 251-9496)

FOTIFON

1. Terminator 2. (Intercom)
2. Jákob lajtorjája (Videa)
3. Ovizsaru (Duna Film)
4. Megint 48 óra (Duna Film)
5. Biloxi Blues (Duna Film)
6. Talpig zűrben (Duna Film)
7. Tini nindzsa teknőcök (Duna Film)
8. A háború áldozatai (Videa)
9. Vak ítélet (Video 2000)
10. Ártatlanságra ítélve (Intercom)
11. Bangkok Hilton (Video 2000)
12. Hamis a baba (Zoom)
13. Szemtanú (Zoom)
14. Murphy háborúja (Zoom)
15. Kutyaszorítóban (Duna Film)
16. Nagypapa karácsonyra (Video 2000)
17. Halálos játék (Video 2000)
18. Alkalom szüli a szexet (Duna Film)
19. Nehéz Istennek lenni (VideoRent)
20. Ator, a harcoló sas (Mokép)

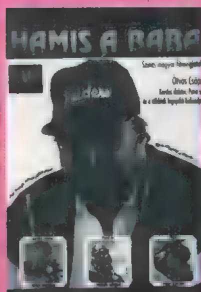
FOTIFON BONUS

Ha kivágja ezt a szelvényt, egy műsoros kazetta díjtalan kölcsönzésére jogosít a FOTIFON bármelyik tékájában

Érvényes 1992. április 30-ig.

A szelvény tagságival érvényes!

3

ZOOM

1. Farkasokkal táncoló – amerikai western-eposz
2. A félelem városa – amerikai bűnügyi film
3. Hamis ■ baba – magyar bűnügyi vígjáték
4. A jövő emlékei – NSZK dokumentumfilm
5. Terminator – amerikai sci-fi
6. Menekülés ■ pokolból – amerikai akciófilm
7. Murphy háborúja – amerikai film
8. Vasangyalok 2. – hongkongi akciófilm
9. Cápavadász – amerikai kalandfilm
10. Vasangyalok 2. – hongkongi akciófilm
11. Istenek ivadékai – NSZK dokumentumfilm
12. A halál nem felejt – angol–NSZK–amerikai bűnügyi film
13. Sissi – NSZK–osztrák romantikus történelmi film
14. Baseball bikák – amerikai vígjáték
15. Dobjuk ki anyut a vonatból – amerikai vígjáték

Valamennyi film színes, szinkronizált

HAMIS A BA

Bujtor István

forgatókönyvíró–színész–rendező–producer

– a videó-feketepiacról,
– a hamis változatokról,
– feljelentésről,
– a dédelgetett Rejtő-filmről

– Míg a nyugati filmek esetében a mozipremiert általában hat hónappal követi a videómegjelenés, addig legújabb filmje, a Hamis a baba, ■ bemutatót követően alig két hónappal már videókazettán is látható. Mi e sürgősség oka?

– Először is, ez nem egy nyugati film. Ráadásul az alkotás egy héttel a premier után már megjelent ■ videó-feketepiacon. Barátaim hívták fel erre a figyelmemet, s magam is elmentem a kispesti és a siófoki piacra, ahol elég gyatra minőségben 600–800 forintért vesztegették a kazettát.

– Hogyan rögzítették a felvételeket?

– Az egyik, amit láttam, úgy készülhetett, hogy egyszerűen felállíthattak egy moziban egy videókamerát, és a filmet az utolsó előadás után még egyszer levetítették, s a vászonról rögzítették. Ellenben fut a feketepiacon egy nagyon jó minőségű változat is. Létezik a filmnek egy német főcímes verziója, melyet idehaza nem is vetítettek, mert azt a németországi tv-eladásra csináltattam. Nem tudom bizonyítani, honnan került ki az anyag, de nagyon körülhatárolható... A harmadik illegális változat szintén jó minőségű, és egyes videótékákban ■ törzsvendégek számára kínált pult alatti illegális kazetták kínálatában szerepel.

– Gondolt-e arra a Hamis a baba készítésekor, hogy a filmet idővel videón is kiadja, vagy csak ■ mostani feketepiaci tapasztalatok késztették arra, hogy a legális piacon is forgalomba hozza a filmet?

– Igen, bíztam benne, lesz a filmnek akkora sikere, hogy érdemes videókazettán is megjelentetni. Bár a magyar játékfilmekre nem igazán jellemző, hogy videón szétkapkodnák. Hittem abban, hogy a film megél videón is, bár eredetileg a megjelenést húsvét utánra terveztem, gondolván, hogy nyári siker lehet belőle.

– Most azonban a feketepiaccal szemben minél hamarabb fel kellett vennie a versenyt!

– Részben igen, de az is igaz, hogy mára igencsak megváltozott ■ filmek „lefutási" tempója. Szédületes gyorsasággal követi egyik film a másikat, a magyar mozikban az egyik menő amerikai film már hetek alatt kiszorítja a másikat. Nincs idő arra, hogy egy film a klasszikus régi módon „kifussa" magát. Hol van már az az időszak, amikor kiírják a mozik: „A film 14 hétre prolongálva"! *A Hamis ■ babát* egyszerre tizenkét moziban mutatták be, igen kedvező fogadtatással. A Metró moziban, ahol előpremiere volt az alkotásnak, még jegyüzérrel is lehetett találkozni! December 27-én volt a bemutató, és az év végéig – tehát öt nap alatt – ■ filmet 93 ezren látták, s 667 előadáson 7 millió 305 ezer forintos bevételt hozott. Azóta a nézőszám és a bevétel körülbelül megduplázódott. Ezeket az adatokat érdemes összehasonlítani más magyar filmekkel. Például az *És mégis* című filmet tavaly – írd és mondd – összesen 1137 néző látta, miközben a produkciót 35 millió forinttal támogatta az állam!

– Mennyibe került ■ Hamis a baba, s kapott e alapítványi-állami támogatást?

– A film 28 millió forintba került. Ebből 14 millió forinttal a Magyar Televízió 1-es programja szállt be, és 4 millió forintnyi volt a szponzori támogatás. A németországi forgatás költségeit pedig ■ film német eladása fejében támogatta egy vállalkozó. A mozi 40 százalék kölcsöndíjat fizet, vagyis a bevétel ennyi százalékát adja oda a filmért. Ez úgy is felfogható, hogy 60 százalékot tart meg magának. A 40 százalékból 6 százalékot elvisz a forgalmazó, így marad 34 százalék, melynek fele az MTV-t illeti meg. Nekem marad 17 százalék, melyből még a forgalmazás költségeit is fedeznem kell. Egyetlen kópia 180 ezer forint, s e filmnek 16 kópiája volt! A Hamis a baba mindössze 1,2 millió forint támogatást kapott, azt is utólag, februárban kapta. Ahhoz, hogy a filmet megcsinálhassam, még 3 millió forint bankkölcsönt is fel kellett vennem.

– Ezek szerint tehát kész ráfizetés ma szórakoztató-sikerfilmet készíteni Magyarországon!

– Így van. Az elmúlt rendszer tiltott-tűrt-támogatott kategóriái gyakorlatilag még ma is léteznek, csak a tiltottat felváltotta a „járulékoltatott" kategória. Számomra már az is siker, hogy a Hamis a baba a tűrt kategóriába került. Ha a járulékoltatottba sorolták volna, a mozinak még 15 százalék adót kellett volna fizetnie a vetítésért.

– Mennyi bevételt remél a videóforgalmazástól?

– Nincsenek nagy elvárásaim. A magam megnyugtatására egyébként tettem egy feljelentést, megnevezvén azt a négy-öt budapesti videótékát, ahol illegálisan forgalmazzák a filmet. Remélem, azokban ■ tékásokban, akik feketén árulják a Hamis a babát, van annyi tisztesség, hogy legalább egyet vesznek a legális megjelenésből is, és kiteszik a pult fölé is. Úgy tűnik, én egy naiv kis versenyző vagyok ebben a játszmában...

– Kaphatóak voltak-e videón korábbi filmjei?

– Igen, ugyanúgy a feketepiacon futott az *Elvarázsolt dollár*, legálisan nem jelent meg. A tizenkét-tizenhárom éve forgatott *Pogány madonna*, majd ■ *Csak semmi pánik* idején még nem volt ilyen nagy mennyiségben videó az országban. Akinek pedig volt, az a filmeket felvehette a tv-ből, amely többször is játszotta őket.

– A Hamis a babát elkészítette, sikert aratott, csak az alkotó veszít az egészen?

– A jelenlegi támogatási-elosztási rendszer nem kedvez a közönségfilmnek, amit én nem vagyok hajlandó tudomásul venni. Mert azt a pénzt, amelyet elköltenek ezer nézőt vonzó filmekre, nem egy nagylelkű mecénás adja, hanem az az adófizető polgár pénze. Azt hiszem, nincs itt az ideje a „lila önmegvalósításnak". Az alkotóknak a közönséget igenis figyelembe kell venni!

– Tervez-e újabb filmet?

– Még a Hamis a baba forgatása idején nagy kedvvel merültem bele egy új könyvbe, melynek film-

BA

revitelét tizenkét esztendeje dédelgetem magamban. Ez Rejtő Jenő Három testőr Afrikában című műve. Már megírtam a forgatókönyvét, elkészült a német és a francia fordítása is. Tudom, hogy a játékfilmgyártást támogató alapítvány kuratóriuma nem foglalkozik az ilyen jellegű filmekkel, mert nem eléggé „művészi". Ezért nem is fordultam hozzájuk, nincs kedvem megalázó köröket futni.

– *Marad ■ külföldi tőkebevonás? Fordult-e esetleg tanácsért Bud Spencerhez, aki annak idején bátorította Önt, hogy készítsen ilyen típusú filmeket?*

– Tuskó Hopkins szerepe Bud Spencerért kiált! Nagyon jól el tudta volna játszani tizenöt-húsz évvel ezelőtt, de mára csak megöregedett ő is. S végül is ő nem producer, nem pénzember. Igen, gondolkodom külföldi tőkebevonáson. Elindultam, tapogatódzom, de még nem tudom, mi lesz ennek kimenetele.

– *S Ön alakítaná Tuskó Hopkinst?*

– Nem, nem, én is öreg vagyok már hozzá. Egy fiatal, harminc év körüli színész alakíthatja majd. Én részben producere lennék a filmnek, itt tudnám hasznosítani közgazdasági egyetemi tanulmányaimat is.

– *Ha minden szerencsésen alakul, mikor lehetne a Rejtő-film bemutatója?*

– Akár már jövő tavasszal. Ha nem jön minden össze, akkor jövő karácsonyra. Ha akkorra sem sikerül, akkor összecsomagolok, és elmegyek vitorlásedzőnek gyerekeket oktatni.

Falus Tamás

VIGYÁZAT, HAMISÍTJÁK

A TV TÉVÉ

rendszeresen jelentkező műsorai:

csütörtök 18.00–22.00

18.05 Sráckarika

18.30 A természet világa, angol ismeretterjesztő sorozat

19.00 Power kapitány, magyarul beszélő amerikai sorozat

19.40 Sláger és horoszkóp

20.00 Magyarul beszélő sorozatfilm

21.00 Trans World Sport különleges sportok

21.30 Civilpálya, az Önkormányzatok műsora
Végállomás, beszélgetés a villamoson
Ellenpontok, Rózsa Péter műsora

Ismétlés vasárnap 8.00–12.00 óráig

péntek 20.00–24.00 óráig

20.05 Szórakoztató magazin
A hónap vendége, Divat, Sport, Testbeszéd

Sztárok – hazai könnyűzene vendégekkel

21.00 Nagyjátékfilm, szinkronizált mozifilmek

22.50 Keresztkérdések – Mester Ákos műsora
Politikai biliárd – Frey Tamás műsora

Ismétlés vasárnap 20.00–24.00 óráig

A részletes műsort a Teletext 190. oldalán olvashatják!
A Telesystem Rt. a műsorváltoztatás jogát fenntartja.
A TV-tévé nem előfizetéses program, keresse a kapcsolatot!

TELESYSTEM

1922 Budapest, Pf. 59.

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen tesszük közzé magánszemélyek 100 szónál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyekben megvételre ajánlanak vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

PANASONIC NV–MS1 S–VHS KamKorder tartozékokkal + NV–FS 90 S–VHS editáló videómagnó eladó. Érdeklődni lehet: 9421 Fertőrákos, Pf. 5. Szauer.

•

Elcserélem: három darab gyári új TDK 195 kazettáért a Video Magazin 1–47-ig megjelent számait. Érdeklődni lehet: 17–20 óra között a 186-7561 telefonon, Mészáros lakás.

•

Műszaki cikkek kezelési útmutatóinak, prospektusainak, leírásainak fordításait németről magyarra olcsón, gyorsan, precízen vállalom. Érdeklődni lehet, csak válaszborítékban: Németh László, 6120 Kiskunmajsa, Zárda u. 3/A/10.

•

Kamkorder előtétlencsék 0.65 x nagylátószögű és 1.5 x tele előtétlencsék olcsón eladók. Telefon: 134-1279.

Hi-Fi SZTEREÓ KÉPMAGNÓK

Böngésző

Bár e havi tesztünkben is jeleztük, hogy belekukkantottunk – és nem is mindenben értettünk egyet – a külhoni értékítéletekbe, rovatunkban elsősorban a Hi-Fi videókra koncentrálva adunk némi ízelítőt a határainkon túli kínálatból. A választék láthatóan egyre bővebb, amit indokol a sztereó tv-k terjedése és az elérhetőbb sztereó műsorkínálat is. Ezzel együtt ■ videókon belül a sztereó Hi-Fi-k részesedése még nem éri el a 20 százalékot, bár áruk 1000–2000 DM között alakul.

Néhány készülék igazi sajátosságokkal rendelkezik, mint például a Mitsubishi HS–C50E, mely képes lejátszani az S-VHS szalagokat is, de az NTSC jelek sem hozzák zavarba (ez utóbbit az NV–F55 is tudta produkálni), a Panasonicoknál vonalkódos programozásra is van lehetőség, ami igen kényelmes beírást eredményez. A legtöbb készülék VPS áramkörrel rendelkezik, amelynek nálunk még sok értelme nincs, lévén az azonosító jelek nincsenek adásban. Így aztán külön élvezet, hogy ■ szerencsétlen videós bájolgó reklámok sorozatát veszi fel a szalagra. Még jobb, ha emiatt a film vége lemarad, no de a pénz beszél...

A Philips VR–716 magasabb árát ■ beépített sztereó műholdvevő magyarázza, a Sony SL–V815VP-jében pedig van Edit-Monitor, amely lehetővé teszi, hogy egyidejűleg két kép jelenjen meg a képernyőn.

Képminőség szempontjából úgy tűnik, nagyon jó eredményeket produkál az Akai IHQ-ja (Intelligent High Quality), mely minden felvétel előtt teszteli a szalagot és ezek ismeretében változtatja a felvételi paramétereket. Az összhatás egy nyugodt és jó felbontású, kontrasztos kép. A mezőny további része – leszámítva az utolsó hat készüléket – eléggé kiegyenlített volt. A képjavító áramkörök nem mindig azt nyújtották, amit vártunk, bár ki kell hangsúlyozni, hogy gondos beállítás esetén fenntartjuk korábbi jó véleményünket az ASO áramkör előnyeivel kapcsolatban, (ITT–Nokia VR–3781, VR–3731).

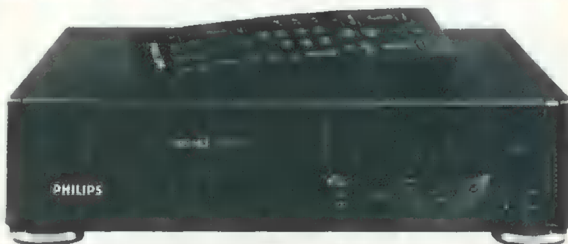
Hang tekintetében a felsorolt típusok egynegyede nyújtott kiemelkedőt, dinamikus, tiszta kiegyenlített hangjával, de azért ez még nem jelenti a CD minőséget, ám szorosan megközelíti azt. A legnagyobb gondosságot a jól beállított kompander, vagyis elektronikus zajelnyomás igényli, ami az egyes hangok, beütések között visszaszorítja a zajt, ugyanakkor képes befolyásolni például egy zongoraleütés vagy dobbeütés határozottságát, vagy minden hang után egy erősödő lecsengő hangot produkálni, mely a zeneképet élettelenné is teszi.

A gyengébb pontszámok ennek és a fejátkapcsolási hibáknak az eredményeit mutatják, melyek a kitartott, magasabb hangoknál érezhetők.

Persze – s ez nem feledhető – A Hi-Fi sávon felvett hang nyávogásban, átvitelben összehasonlíthatatlanul többet nyújt, mint az állófejes monó sáv által nyújtott teljesítmény.

Típus	Rendszer	Irányár DM-ben	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	A magazin minősítése	Össz-pontszám
Hi-Fi SZTEREÓ KÉPMAGNÓK								
Akai VS–600	VHS	1500	36	16	15	5	kiváló	72
Akai VS–600E	VHS	1800	36	16	13	5	jó	70
Panasonic NV–F75EG	VHS	1900	31	16	15	6	jó	70
Sony SLV–757 VP	VHS	2000	32	16	16	5	jó	69
Sony SLV–777 VP	VHS	2000	32	15	16	6	jó	69
Blaupunkt RTV–750	VHS	1600	31	18	15	4	jó	68
Grundig VS 960 VPT	VHS	2000	32	16	13	7	jó	68
Panasonic NV–F65	VHS	1600	31	18	15	4	jó	68
Philips VR 716	VHS	2100	31	15	16	6	jó	68
Sanyo VHR–194G	VHS	1600	32	16	15	5	jó	68
Sony SLV–656 VP	VHS	1800	32	16	16	4	jó	68
Mitsubishi HS–E52VP	VHS	1850	32	16	14	5	jó	67
Nordmende V4000HL	VHS	1700	31	17	15	4	jó	67
Sony SLV–815	VHS	2000	31	15	15	6	jó	67
Telefunken A980V	VHS	1900	31	18	14	4	jó	67
Mitsubishi HS–M55	VHS	1700	30	16	15	5	jó	66
Nokia 3782 VPS	VHS	1500	31	16	15	4	jó	66
Panasonic NV–F55	VHS	1500	31	15	15	5	jó	66
Sony SLV–715VP	VHS	1800	31	15	15	5	jó	66
Sony EV–S550 ■	Video 8	1800	30	17	15	4	jó	66
Hitachi VT–F785E	VHS	1900	29	17	14	5	jó	65
Philips VR 502	VHS	1300	31	15	16	3	jó	65
Siemens FM 708	VHS	1650	31	16	13	5	jó	65
Telefunken A 960 N	VHS	1550	29	14	17	3	jó	63
Samsung VX–9880	VHS	1400	28	14	15	4	jó	61
Toshiba V–711 G	VHS	1450	29	14	15	3	jó	61
Hitachi VT–F865E	VHS	1400	27	14	13	3	közepes	57
Orion VH–2491HS	VHS	1000	27	13	15	2	közepes	57
Neckermann 771/481	VHS	848	23	11	11	2	közepes	47

Maximális pontszámok: kép=40, hang=20, szolgáltatások=20, felszereltség=10

INTERVIDEO NYEREMÉNYEK

A Video Magazin 1992/2. számában közölt kérdésekre a helyes válasz:
1. Charles Bronson (Mr. Majestyk című film)
2. Clint Eastwood (A magnum ereje című film)
3. A hasonmás
4. Bécs, Prága, Tangir és Afganisztán a forgatási helyszínek
5. Ennio Morricone
6. Brannigan, Clouseau felügyelő, Sherlock Holmes, Nico, Tango ■ Cash, Klute, Bullitt
7. A Missouri fejvadász című filmben Jack Nicholson – Tom Logan, ■ marhatolvaj, a rossz, Marlon Brando – Lee Calvton, a fejvadász, a jó
8. Goldie Hawn
9. A rózsaszín párduc
10. Kobra
11. Őfelsége titkos megbízottja
12. A hegyek pokla című filmben

A Video Magazin januári Intervideo játékának győztese, ifj. Nehéz György papájával, aki hasznos játékostársnak bizonyult

Az Intervideo Magazin rejtvénypályázatának nyertese, Antal Ferenc lányával örül a fődíjnak

A Funai TVR–1400-as kombi tv-videót nyerte:

Varga László Debrecen, Vág u. 12. 4031

Műsoros kazettát nyertek:

Palotai Géza	Miskolc III., Lyakóbánya 6. 3532
Südi Gábor	Budapest, IX., Tűzoltó u. 85. III/6. 1094
József Ferenc	Budapest XIII., Gyermek tér 9/c 1131
Miklós Imre	Miskolc, Oszip István u. 7. f/1. 3529
Mányoky Gabi	Budapest I., Dísz tér 3. 1014
Kis Tóth Tamás	Sajószentpéter, Kossuth u. 106. 3770
Kis Tóth Károlyné	Budapest IV., Ságvári u. 9. IV/1. 1043
Cinke István	Miskolc, Kinizsi u. 7. 3527
Róka Szilvia	Budapest XIX., Bem J. u. 33. IV/10. 1193
Lantai Linda	Budapest VIII., Szigony u. 7. IX/34. 1083
Volcz Dénes	Kecskemét, Nagykőrös u. 21. III/30. 6000
Kovács Mihály	Debrecen, Cívis u. 13. fsz. 5/a 4032
Szelei László	Budapest XVI. Papucsvirág u. 3. 1165
Valet Gyula	Budapest XV., Neptun u. 104. II/11. 1158
Tihanyi Tibor	Budapest XI., Nagyszeben tér 2. I/6. 1118
Gulyás István	Adács, Árpád fejedelem 33. 3292
Szilas Gábor	Budapest XIX., József A. u. 94. 1195
Ferencz László	Budapest XXI., Krizantém 22. fsz. 1. 1214
Magyar Imre	Valkó, Kossuth út 99. 2114
Godzsák Tibor	Sátoraljaújhely, Munkácsy u. 13. 3980
Homor Viktória	Budapest III., Meggyfa u. 27. III/5. 1033
Saranyó Attila	Marcali, Szigetvári u. 144. 8700
Hódi Attila	Budapest XII., Greguss u. 12. II/30. 1123
Ontó Emese	Hajdúszoboszló, Ádám u. 27. 4200
Eberhardt Endre	Budapest XI., Beregszászi út 147. 1112
Kerper László	Budapest XII., Istenhegyi út 50–52/C/2 1125
Magyar Attila	Sátoraljaújhely, Nefelejcs út 2/10. 3980
Ézsely Tibor	Budapest XIII., Tisza u. 3. I/13. 1133
Kádár Attila	Budapest VII., Munkás u. 13. fsz. 7. 1074
Kis Kós Antal	Budapest, II., Varsányi Irén u. 1. 1027
Fazekas András	Budapest XXI., Kossuth L. u. 105. 1212
Markó Piroska	Ercsi, Mező Imre út 11/2. 2451
Markó János	Ercsi, Mező Imre út II/2. 2451
Kolenkár Tibor	Miskolc, Futó u. 21. 3508
Balázs Tibor	Bag, Szent Imre út 10. 2191
Jusztin Attila	Rimóc, Kiskert út 11. 3177
Tárnok Sándor	Törökszentmiklós, Deák F. u. 82. 5200
Kotán Attila	Jászboldogháza, Tompa Mihály u. 32. 5144
Zsolnai László	Budapest, II., Budakeszi út 55/c 1021
Hunyadi Buzás János	Egerszólát, József A. u. 1. 3328

A kazettanyereményeket postázzuk, a fődíjat ■ nyertes személyesen veheti át. Gratulálunk!

Fizessen elő a Video Magazinra a Pergamen Rt®-nél!

Előfizetési díj: **3 hónapra – 195 forint**
6 hónapra – 390 forint
9 hónapra – 585 forint
12 hónapra – 780 forint

Töltse ki a megrendelőlapot, és adja fel ■ kiadó címére, s ezzel egy időben csekken fizesse be az előfizetési díjat, szintén ■ kiadó címére. (A csekk hátlapjára, kérjük, írja fel, mely hónaptól meddig érvényes előfizetése.)

A kiadó címe: Pergamen Rt. Video Magazin
1027 Budapest, Csalogány u. 9–11. I. em.

Megrendelőlap

Megrendelem a Video Magazin című lapot .... példányban
.... hónap időtartamig 1992. .... hótól .... hóig.
Az előfizetési díjat csekken a kiadó címére befizetem.

Név: ....

Cím: ....

....
aláírás

HÓFEHÉRKE
ÉS A HÉT ELGYÖTÖRT TÖRPE
avagy mi is történt valójában?

Volt egyszer [redacted] gyönyörű királylány, kinek haja fekete volt mint [redacted] ében, ajka piros mint [redacted] vér, erénye fehér mint [redacted] hó, egyébként kb. 90–58–90.

Hófehérke, mert róla [redacted] szó, komoly vetélytársat jelentett rendkívüli nemi képességekkel megáldott özvegy fiatal mostohaanyjának, [redacted] az ifjú és „hercig" herceg feleségének magát szánta, nem pedig elhunyt férjének leányát. Megbízta [redacted] vadászát – megbízván annak remek képességeiben –, hogy a sötét erdő mélyén döfje át Hófehérke hófehér testét. [redacted] vadász [redacted] szívesen megtette, s eközben [redacted] hófehér erényeket [redacted] kímélte. A kitagadott királylány ezután a hét törpénél [redacted] menedéket. A törpefiúk igen megörültek [redacted] szexis lánynak és házuk úrnőjévé tették. Ebbéli minőségében Hófehérke rögtön kezébe [redacted] irányítást, [redacted] mint emancipált nő rögtön megszervezte a házi munka felosztását. Mikor eljött az éj, [redacted] jószívű leány bőkezűen osztogatá kegyeit a felajzott törpéknek. [redacted] éltek boldogan míg meg [redacted] jelent táltos lován a herceg, s a mese meghökkentő véget nem ért.

Utóirat: [redacted] kéjsóvár királyné sorsa is meglepő fordulatot vett, [redacted] pedig varázstükrét illeti, az most egy barátnőjével, egy [redacted] velenceivel randevúzik vagy a TNSZ-en (Tükrök Nemzetközi Szövetségén) keresztül új állást keres.

Színes, szinkronizált spanyol–olasz erotikus komédia
Rendezte: Osvaldo De Oliveira
Főszereplők: Adele Fatima, [redacted]
135 perc

HÚSVÉTRA KICSIKNEK:

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR I–XIII.

Berci, Marci és Borka, vagyis Dörmögőék gyakran keverednek bajba, ám a kedves, segítőkész, olykor torkos, lusta és oktondi mackók élete, mint mindig a mesékben, mindig jóra fordul.

HÚSVÉTRA NAGYOBBAKNAK:

BOSZORKÁNYPALÁNTA

A tizennégy éves Lujza titokzatos varázserőt örökölt egyik boszorkány ősétől, s varázsigéjével nagy kavarodást okoz otthon, az iskolában és a szerelemben...
Író-zeneszerző: Muszty Bea, Dobay András

HÚSVÉTRA KICSIKNEK, NAGYOBBAKNAK ÉS NAGYOKNAK:

AZ EGYETLEN FÖLD 1–12.

A három, egyenként 150 perces kazettán látható japán természettudományi filmsorozat megismertet a Föld keletkezésének, fejlődésének történetével a dinoszauruszoktól napjaink ötmilliárd ember lakta bolygójáig

TELEVIDEO

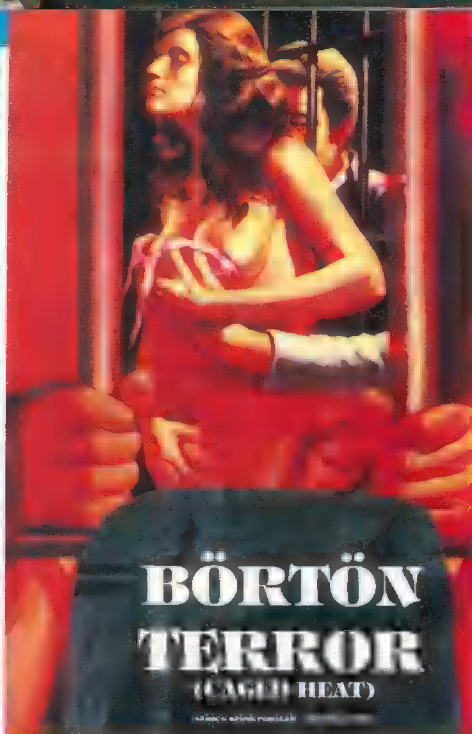
Alvin és a mókusok a Föld körül

színes, szinkronizált amerikai rajzfilm

Samuel Goldwyn Co.

Börtönterror
(Caged Heat)

Helszín: Connorville, egy amerikai női börtön.
Játszódik: napjainkban.
A maximális biztonsággal őrzött börtön-munkatáborba kerül a piti bűnökért elítélt Wilson (Erica Gavin), ahol két dologtól szenvednek a bentlakók: saját kielégítetlen vágyaiktól és a kegyetlenül igazságtalan büntető rendszertől, amelyet McQueen (Barbara Steele), a kéjsóvár, nyomorék igazgató testesít meg. Ebben a pokolban külön átok Randolph doktor (Warren Miller), aki a renitens rabnőkön agyműtétet hajt végre, így szerezve áldozatokat alantas nemi vágyainak.
Amikor a vagány, fekete Maggie (Juanita Brown) néhány társával menekülni próbál, csak Wilsonnak sikerül vele kijutnia. A városban Wilson barátnőjével elhatározzák, hogy visszamennek és kiszabadítják szenvedő társaikat...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Juanita Brown, Roberta Collins, Erica Gavin, Bar Steele, Warren Miller
Írta és rendezte: Jonathan Demme, A bárányok hallgatnak című Oscar-díjas film Oscar-díjas rendezője

Drugstore Cowboy

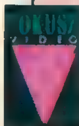
Főhősünk, felesége és barátai észrevétlenül a kábítószer rabjává válnak. A mindennapi „belövést" csak a gyógyszert és más árucikkeket árusító vegyesboltok (drugstore) fosztogatásával tudják megszerezni. A lejtőn nincs megállás, és a buliból szinte nem lehet élve kikerülni...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Matt Dillon, Kelly Lynch, James Remar
Rendezte: Gus Van Sant

Samuel Goldwin Co.

Április végi tékaújdonságok:

Csupasz nyuszi 2 1/2

Rendező-producer: Jourdan Alexander
Western Visuals

A vadkacsák üldözése I–II.

Író-rendező-producer: John Stagliano, [redacted] Nagy cicik című film rendezője

A Las Vegas-i Fesztivál díjnyertes alkotása!

MEGRENDELŐLAP

CÍMÜNK: 1062 BP., ANDRÁSSY ÚT 107.
[redacted] megrendelőlapot kitöltve, címmel ellátott borítékban kérjük elküldeni. Köszönjük.

KAZETTA CÍME: [redacted]

....

....

Név: ....

Utca, hsz: ....

Helység: .... Ir. szám: ....

Kérjük nyomtatott betűkkel kitölteni!

Dátum: .... Aláírás: ....

LUX VIDEO

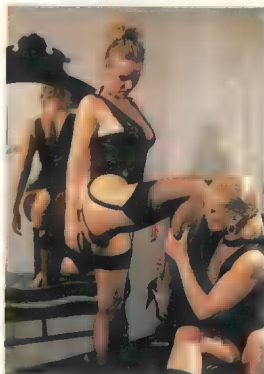
Magyar filmek – magyar szereplők!

Buja gyertyák

Éva tizennyolcadik születésnapjára szexbulit szervez, ahol a vendégek nemcsak gátlásaikat vetkőzik le...
90 perc

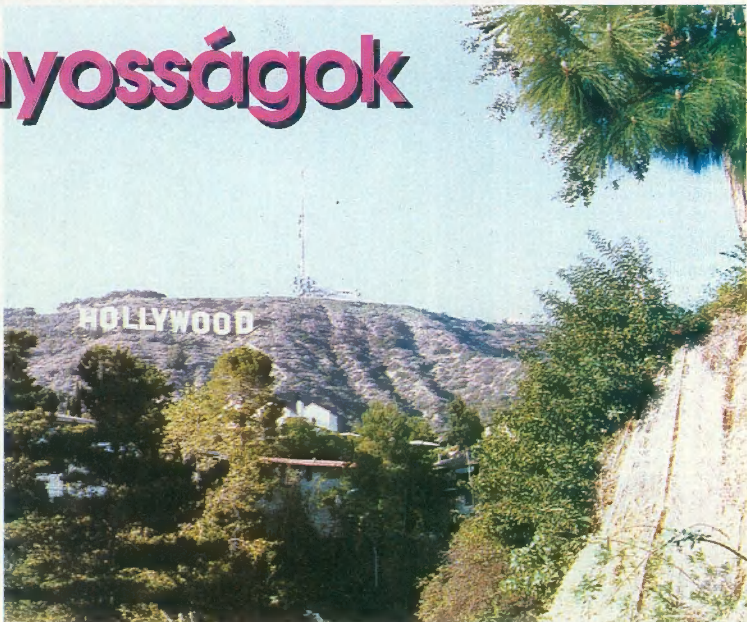
Franciás pezsgő

Tudja, mi [redacted] a franciás pezsgő?
Egy speciális ital, amely csak [redacted] szexkoktélok között szerepel...

Filmvásár a filmfővárosban

LOS ANGELES-i látványosságok

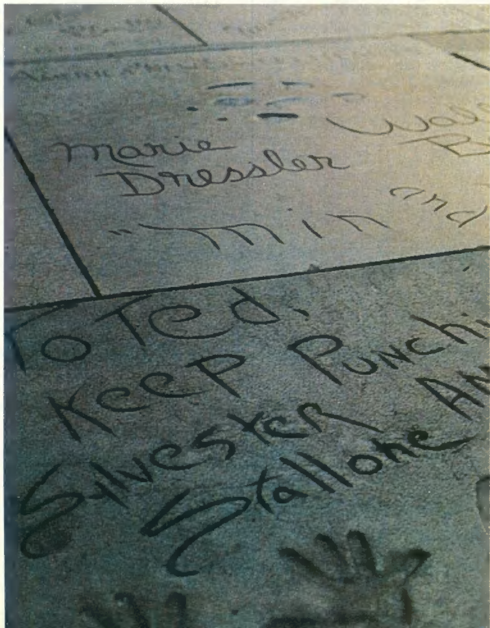
Kalifornia nem cáfolta meg önmagát; 25 °C, vakító kék ég és kellemes napsütés fogadta a nagy amerikai filmvásár tél végi látogatóit. No és persze virágok és pálmafák, meg számtalan zászló és transzparens, melyek azt hirdették, hogy február 27. és március 6. között itt rendezik az új filmek seregszemléjét és vásárát, az „American Film Market"-et.

85 éve annak, hogy egy filmes csoport felfedezte Los Angeles kellemes éghajlatát, gyönyörű természeti adottságait, és azt az előnyös tulajdonságát, hogy itt a szabadban vagy üvegtetejű stúdiókban mesterséges megvilágítás nélkül is tudnak filmet forgatni.

Felépültek az első – részben ma is működő – nagy stúdiók: a *Universal*, a *20th Century Fox*, a *Metro–Goldwin–Mayer* és a többiek. Erre a csodálatos vidékre költöztek a híres rendezők, a nagyhatalmú producerek és a népszerű sztárok. Ügynökségek és színitanodák – *Kazan, Strasberg* – nyitották meg kapuikat. Volt idő, hogy a hollywoodi filmipar több mint százezer embernek adott munkát. Az üzletemberek és vendéglősök jó érzékkel telepítették ide boltjaikat, vendéglőiket és mozijaikat.

Itt épült meg a kínai pagodamozi, előtte az aszfalton a sztárok kéz- és láblenyomatával, autogramjával, itt nyitották meg a sztárok viaszfiguráinak panoptikumát, és – a belvárostól 40 kilométernyire – ide álmodta *Walt Disney* csodálatos mesevilágát. Az éttermeket ma is *Chaplin, Marilyn Monroe* vagy *James Dean* képei díszítik és a számtalan szuvenírüzletben bármikor vehetünk egy *Humphrey Bogart*ot ábrázoló pólót vagy *Stan* és *Pan*nal díszített faliórát.

Itt minden a filmre emlékeztet. A filmművészetre, és a filmiparra. Itt, ahol a hegy oldalán hatalmas fehér betűk hirdetik: „Hollywood", itt alakult ki a film fővárosa. A sztárok luxusvillái három városrészt is elfoglalnak: Beverly Hillst, Bel Airt és Brentwoodot. A turistákat autóbuszokkal viszik körbe, hogy megmutassák, hol lakott *John Wayne*, vagy hol él *Gregory Peck*.

A híres Kínai Pagoda Filmszínház előtti tér, betonkockákban a híres filmsztárok kéz- és lábnyomai

A részben működő, részben turistalátványosságként funkcionáló nagy filmstúdiók mellett itt épültek meg a legnagyobb tv-társaságok, az *NBC*, az *ABC* és a *CBS*. A belvárostól az óceánig futó nyílegyenes utak, a Sunset blvd. vagy a Wilshire blvd. számtalan híres filmvállalat irodáinak adnak otthont. Itt székel a *Columbia*, a *TriStar*, az *MGM*, a *Carolco* és a többi nagy cég. Ebben a városban osztják ki minden tavasszal a filmvilág legmagasabb kitüntetését: az Oscar-díjat.

Nem véletlen tehát, hogy a világ új filmtermésének seregszemléjét és nemzetközi vásárát az American Film Marketet (AFM) is itt rendezik meg. A vásár – ellentétben nagyhírű európai vetélytársaival a Cannes-i filmfesztivállal és vásárral, vagy az őszönként Milánóban megrendezendő MIFED-del, mindössze évtizedes múltra tekint vissza. Létrehozója a néhány amerikai filmforgalmazóból ala-

kult AFMA (American Film Marketing Association) A megnyitó napján most is az AFMA elnökei: *Michael F. Goldman, Tim Kittleso, Maggie Christie* személyesen fogadták a vendégeket. Az AFM-et rövid történelme során volt, hogy évente egyszer, volt, hogy évente kétszer (tavasszal és ősszel) rendezték meg, Los Angelesen belül, változó helyszínnel. Mindenesetre az idei helyszín, az óceán partján a Santa Monica városrészben emelt új luxusszálloda a Loews, ideálisnak tűnik.

Hatalmas üvegkupola borul a föld alatt három, a föld fölött öt szintet számláló hotel aulája fölé. Természetesen van itt minden, ami luxusszállodától elvárható, a legnagyobb sikere mégis a hatalmas úszómedence melletti lépcsőzetes kiképzésű teraszoknak volt, ahol a szökőkutakkal és pazar virágokkal dekorált bokszokban egy-egy kávé vagy jeges narancslé mellett pihenték ki magukat a szép számmal összegyűlt üzletemberek. Az ABC-től a Workvisionig több mint kétszáz kiállító, mintegy negyven ország több ezer filmforgalmazója küldte el képviselőit vevőként vagy eladóként. Természetesen a világ nagy szaklapjainak (Hollywood Reporter, Moving Pictures, Screen, Video Age, Cinema, Variety stb.) tudósítói is képviseltették magukat. Filmsztárok azonban csak a képernyőkön és a vásznon voltak jelen, annál több volt azonban a (nemegyszer rendezőként is ismert) producer. Például *Andrew Vajna, Yoram Globus, Menahem Golan, Nico Mastorakis, Mario Kassar, Samuel Goldwyn, Dino de Laurentiis.*

A vásár fővédnöke az idén *Ted Turner* volt, az Öböl-háborúban óriási hírnevet szerzett *CNN* elnöke, a Turner Pictures filmforgalmazó tulajdonosa, az ő bevezető szavai nyitották meg az AFM-et. A nagyobb cégek minden este koktélpartit adtak, és Los Angeles mozijaiban folyamatosan vetítették a legújabb sikerfilmeket.

Így *Sylvester Stallone* új filmjét *(Stop or My Mom Will Shoot)* hevenyészett fordításban „Állj, vagy az anyám lepuffant", vagy a *Barbra Streisand* rendezte *Hullámok hercegét. Charles Grodin* partnere a *Beethoven* című slágerfilmben nem a nagy zeneszerző, hanem egy bernáthegyi kutya. Két hónapja fut a Robotzsaru (Robocop) 3. része, és már forgatják a Hegylakó (Highlander) 3. részét is.

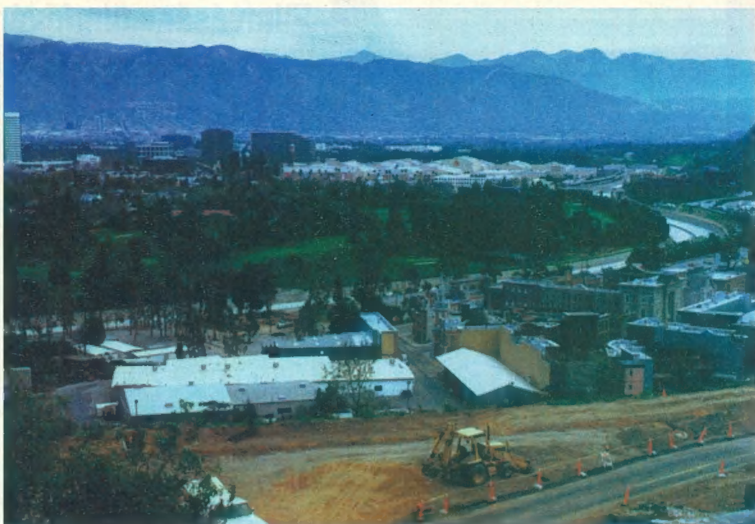
Sok cég kínált a vásáron készülőben lévő alkotásokat, nemegyszer csak a „lábon" elkelt filmek jogdíjaiból tudják befejezni a forgatást... Viszont már készen van Arnold Schwarzenegger első rendezése a *Christmas in Connecticut* (Karácsony Connecticutban), melyben a sztár egyáltalán nem játszik, viszont a főszerepekre olyan neves kollégákat nyert meg, mint *Kris Kristofferson* és *Tony Curtis*. Egyébként mindkettejüknek több régebbi és újabb filmjét kínálták, Tony Curtistől például a vadonatúj *Center of the Web*et.

Noha a nagy cégek nagy költségvetésű filmjeiket elsősorban mozira kívánják eladni, nem maradtak film nélkül a videóforgalmazók sem.

Töretlennek látszik az akciófilmek sikere. A legtöbb kínált film ebbe a műfajba tartozott. Jó néhány cég saját bevált sztárjaival csak erre a műfajra szakosodott, de a nagy forgalmazók „a Majorok" is kínáltak ilyen, úgymond „B" kategóriás mozikat. A horror úgy tűnik visszaszorulóban van, ez azért szerencsés, mert a műfaj rajongói csak a színvonalas, igényes borzonganivalóval találkozhattak. Új westernt talán egyáltalán nem is készítettek, kínálták viszont a régi híres filmeket: *Arvarez Kelly, MacKenna aranya, Cat Ballou.*

A science-fiction még mindig nem volt túl sok, de amit kínáltak, az színvonalas alkotás; *XTRO 2, Trancers, Crash and Burn.*

Az akciófilmek ellentéteként új reneszánsza van az – elsősorban talán nőknek szánt(?) – romantikus látványos, nemegyszer kosztümös filmekenek: ilyen a *Grand Isle, Kelly McGillisszel.*

A folyamatosan épülő-bővülő Universal City, háttérben a CBS és az NBC tévétársaságok épülettömbjeivel

A Miami Vice sorozat elevenedik meg a Universal Stúdió kaszkadőrshow-jában

A világ legnagyobb mozijának épületegyüttese a Sunset boulevard-on

Így pihen a Cápa, míg el nem kezdik a legeslegújabb Cápa-film forgatását...

Kínálták a már nálunk is jól ismert lektűrszerzők: *Jackie Collins, Danielle Steel* és *Sidney Sheldon* bestsellereinek filmváltozatát.

Régi figurák új és egyre újabb köntösökben jelennek meg; elkészült a legújabb *Tarzan* sorozat, nálunk még ismeretlen főszereplővel, és *Sherlock Homes új kalandjai*, címszerepben ezúttal *Charlton Hestonnal (Majmok bolygója, Ben Hur)*.

A megtekintőszobák képernyőin találkozhattunk a *Dallas* sztárjaival: *Larry Hagman*nal, *Patrick Duffy*val és *Charlene Tilton*nal, ezúttal más szerepekben.

Robin Hood pedig megfiatalodva egy új rajzfilmsorozat főhőse lett a *Hanna–Barbera* cég *„Young Robin Hood"*-jában *Tom és Jerry*ből meg *Maci Laci*ból viszont egész estés filmek lettek.

Egy igényes londoni cég kínálatában bukkantunk az alábbi filmekre: *Julia & Julia Kathleen Turner*rel, *Frauds*, a prózai főszerepben *Phil Collins*, vagy a *Mistress, Robert De Niró*val.

Hamarosan talán hozzánk is eljut a *Prototype* és a *Stealthunter*, de láttuk *Chuck Norris* és *Jean-Claude Van Damme* új filmjét is.

Érdekes volt megfigyelni, hogy míg az európai piacok hemzsegnek a pornófilm-forgalmazóktól, addig Los Angelesben csak egyetlen cég kínálta ezt a műfajt. Vajon az amerikai prüdéria megnyilvánulásának lehettünk szemtanúi, vagy világjelenségről van-e szó?

Kissé csalódtunk abban a várakozásunkban, hogy sok kis amerikai céggel lehet majd találkozni, akiknek túl drága átrepülni az európai vásárokra. Kevesen voltak, lehet, hogy a Santa Monica Loews luxushelypénzei is drágák voltak számukra.

A vásár kilenc napja kevés volt ahhoz, hogy bárki is áttekinthesse az áttekinthetetlenül nagy filmkínálatot, de sebaj; májusban Cannes-ban, októberben Milánóban és jövő februárban újra Los Angelesben randevúzhatnak a szakemberek.

A nézők pedig számtalan új filmmel lesznek gazdagabbak mind a mozikban, mind a videókészülékek előtt Magyarországon is.

Gy. L.

VILÁGSIKEREK

VILÁGSZÍNVONALON

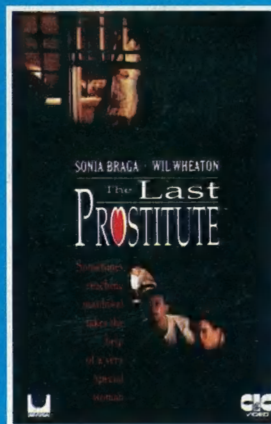
A JETSON CSALÁD

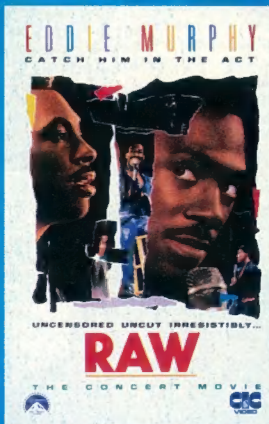
NE FOLYTASSA, FELSÉG!

INTRUDEREK TÁMADÁSA

Az utolsó K, aki még passzióból...

EDDIE MURPHY SHOW

A SÖTÉTSÉG GYERMEKE

DUNA FILM

VIDEO A CSÚCSON

1054 Budapest, Steindl I. u. 6.

